



polonia węgierska



a magyarországi lengyelek havilapja

ŚWIĘCI ZASŁONIĘCI...
CO TAK NAPRAWDĘ ŚWIĘTUJEMY
W WALENTYNKI?

III EDYCJA KONKURSU
„BYĆ POLAKIEM”

TAK SIĘ BAWI PRZEDSZKOLAK
BAL W BEMIE

WSZYSTKO O
ACTA

NASZA WSPÓLNA SPRAWA
KINGA



NIECH ŻYJE BAL!

polonia węgierska

Odpowiedzialny wydawca
Felelős kiadó

dr Csúcs Lászlóné Halina

Redaktor naczelny
Főszerkesztő

Katarzyna Desbordes-Korcs

Redaktor graficzny
Grafikai szerkesztő

Lulu Balmer

Redakcja
Szerkesztőség

1102 Budapest, Állomás u. 10.
Telefon: +36 1 2613479
e-mail: polweg@polonia.hu

Dzień redakcyjny
Szerkesztőségi nap
poniedziałek / hétfő
10⁰⁰-14⁰⁰

Drukarnia
Nyomda

Projekt realizowany w każdym miesiącu ze środków budżetu centralnego Republiki Węgierskiej, za pośrednictwem Ogólnokrajowego Samorządu Polskiego i w ramach zlecenia przez Kancelarię Senatu zadań w zakresie opieki nad Polonią i Polakami za granicą w 2011 r. dzięki pomocy Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie”.

A projekt havonkénti megvalósítását a Magyar Köztársaság központi költségvetési támogatása teszi lehetővé, amelyet az Országos Lengyel Kisebbségi Önkormányzat közvetít, továbbá a Lengyel Szenátus Kancelláriahivatalának a határon túli polóniával és lengyelekkel való törődés előirányzatából biztosított támogatása, amely a „Segítség a Keleti Lengyelségnek Alapítvány” közbenjárásának köszönhető.

PDF Nyomda, Budapest



Edycja online
Online kiadás
<http://polonia.hu/dokumentum-poloniawegierska/pw194.pdf>

HU ISSN: 1417-5924

SPIS TREŚCI / TARTALOMJEGYZÉK

KRONIKA	KRÓNIKA
4 Krzyż pamięci w Székesfehérvár Karaoke w Győr	
5 Msza w Jászapáti	
6 Ambasador w Balatonboglár Zebranie sprawozdawcze w SSNP Podsumowanie polskiej prezydencji w RUE	
PRZEDSZKOLE	ÓVODA
8 Tak się bawi przedszkolak! - bal karnawałowy	
Z ŻYCIA SZKOŁY POLSKIEJ	A LENGYEL ISKOLA HÍREI
9 Tym razem z Pécs	
WIEŚCI Z SPK	AZ SPK HÍREI
10 W poszukiwaniu skutecznej metody	
Z ŻYCIA PARAFII	A PLÉBÁNIA ÉLETÉBŐL
12 Dzień imigranta i uchodźcy Święto chrztu Pańskiego Dzień Babci i Dziadka	
13 Święci zasłonięci Walentynkami	
14 Oddając głos innym	
SAMARZĄDY NA WĘGRZECH	VIDÉKI ÖNKORMÁNYZATOK
15 Samorząd w Békéscsaba	
Z BIBLIOTEKI K. SUTARSKIEGO	SUTARSKI K. KÖNYVTÁRÁBÓL
16 Niepodległość Polski w świetle literatury II	
WYSTAWA	KIÁLLÍTÁS
17 Biblia pauperum Natalia LL: Opus Magnum	
INFORMACJE Z POLSKI	LENGYELORSZÁGI HÍREK
20 „Polska biała zwisłoucha” Otwarto Stadion Narodowy w Warszawie Polska podpisała ACTA, fala protestów	
21 Sportowiec roku Leczcie fit czy wygrzbiecone?	
ODESZY	ELHUNY TAK
22 Wisława Szymborska	
23 Elżbieta Artowicz Maria Bodócs	
KTO TY JESTEŚ? — POLAK MAŁY!	GYEREKROVAT
24 Jaś i Małgosia poznają świat – Kulig Łamigłówka literacka	

Prenumerata PW i GP

Roczna prenumerata miesięcznika „Polonia Węgierska” (12 numerów) i jego kwartalnego dodatku „Głos Polonii” (4 numery) na rok 2012 wynosi dla prenumeratorów:

- indywidualnych (po 1 egzemplarzu) – 4.000 forintów/rok
- zbiorowych (samorządów, po 5 egzemplarzy) – 20.000 forintów/rok.

Przyjmujemy również zamówienia na numery wcześniejsze - można je zgłaszać na analogicznych warunkach. Formularze czekowe dostarczamy pocztą lub można je odebrać na miejscu w biurze OSMP i w Redakcji PW.

Redakcja z wdzięcznością przyjmuje także większe sumy wpłat prenumeraty od osób oraz instytucji i samorządów, jeżeli ich stan finansowy to umożliwia na warunkach ofiarodawcy. Wsparcie finansowe zaoferowane Redakcji prosimy przekazywać na konto K&H:10400157-00026536-00000004. W rubryce „Közlemény” prosimy wpisać „Lapkiadás támogatás” (wsparcie dla pisma).

A PW és a GP előfizetése

A „Polonia Węgierska” havilap éves előfizetése (12 szám) és negyedéves melléklete, a „Głos Polonii” (4 szám) 2012. évre:

- egyéni előfizetőknek (egy példány) – 4.000 Ft/év;
- a közösségi előfizetőknek (önkormányzatok, 5 példányban) – 20.000 Ft/év

Vállaljuk a korábbi számokra vonatkozó rendelések teljesítését – azonos feltételek mellett. A csekket elküldjük postán, de igényelhető helyben, az OLKÓ irodájában és a PW szerkesztőségében is.

A szerkesztőség hálasan elfogad nagyobb előfizetői összegeket is úgy magánszemélyektől, mint intézményektől, ha ezt pénzügyi kondíciójuk lehetővé teszi, a felajánló feltételei szerint. A szerkesztőségnek felajánlott pénzügyi támogatást a K&H bankban lévő számlára kérjük utalni: 10400157-00026536-00000004. A „Közlemény” rovatba kérjük beírni: „Lapkiadás támogatás”.



polonia węgierska

„Niech żyje bal!
Bo to życie to bal jest nad bale...”

Piękny, zimowo-śnieżny i całkiem długi mieliśmy karnawał w tym roku. W życiu Polonii tradycyjnie wydarzenia tego czasu są niejako płynną kontynuacją spotkań bożonarodzeniowych. Faktem jest, ciągnie nas do swoich. Może czasami nawet nie zauważamy, że wśród codziennych trosk i natłoku zajęć tak ważne są dla nas te polonijne spotkania. Podtrzymują przyjaźnie, dają energię do dalszej walki z prozą zwykłych dni, przywołują wspomnienia, maluchy zaś uczą polskiej kultury i tradycji... to, moim zdaniem, takie prawdziwe ładowanie wewnętrznych akumulatorów, rozświetlanie długich zimowych wieczorów... któż z nas tak naprawdę porzucił marzenia o tym żeby, chociaż na jeden wieczór stać się rycerzem, królową, czy najprawdziwszą czarownicą? W tym roku w Bemie szumnie balowały przedszkolaki i młodszy uczniowie szkół podstawowych, samorząd XVIII. dzielnicy w Budapeszcie zorganizował zaś dorosły bal przebierańców, a w Győr odbył się wieczór karaoke. Przy ogólnie panującym świetnym nastroju chyba łatwiej jest zapomnieć o planowanych wydarzeniach, które z różnych przyczyn nie doszły do skutku, a szkoda. Bardzo. Cytowana na wstępie Agnieszka Osiecka pisała, że „drugi raz nie zaproszą nas wcale...” może, więc naprawdę warto jest pamiętać, że szanse, których nie wykorzystaliśmy nie wrócą za chwilę, zmarnowane okazje nie powtórzą się wcale... że każdy karnawał, każdy dzień powinniśmy przeżyć możliwie najlepiej, najpełniej, w zgodzie z sobą i innymi. Bo tegoroczny karnawał w naszej społeczności wyjątkowo ostro oddawał nastrój prawdziwego życia. Wielka zabawa mieszała się z zadumą, śmiech z płaczem... właśnie w karnawale odeszły od nas wspaniałe kobiety: wielka poetka Wisława Szymborska, wielka hungarystka dr hab. Elżbieta Artowicz, wielki przyjaciel Maria Bodócs... ale może właśnie tak, mając też chwile poważnej zadumy nad sensem „tego wszystkiego” potrafimy docenić piękno prawdziwego balu... więc, niech żyje bal!

*Życie kochanie trwa tyle co taniec
fandango, bolero, be-bop
manna, hosanna, różaniec i szaniec
i jazda i basta i stop.*

*Bal to najdłuższy na jaki nas proszą,
nie grają na bis, chociaż żal,
zanim więc serca upadłość ogłoszą
na bal, marsz na bal*

*Szalejcie aorty, ja idę na korty
Roboto ty w rękach się pal
Miasta nieczule mijajcie jak porty
Bo życie, bo życie to bal*

*Bufet jak bufet jest zaopatrzony
Zależy, czy tu, czy gdzieś tam
Tańcz póki żyjesz i śmiejesz się do żony
I pij... zdrowie dam!*

*Niech żyje bal!
Bo to życie to bal jest nad bale!
Niech żyje bal!
Drugi raz nie zaproszą nas wcale!
Orkiestra gra!
Jeszcze tańczą i drzwi są otwarte!
Dzień warty dnia!
A to życie zachodu jest warte!*

*Chłopo-robotnik i boa grzechotnik
z niebytu wynurza się fał,
widzi swą mamę i tatę, i żonkę,
i rusza, wyrusza na bal.*

*Sucha kostucha - ta Miss Wykidajło
wylączy nam prąd w środku dnia.
Pchajmy więc taczkę obłądu, jak Byron,
bo raz mamy bal!*

Niech żyje bal...

A. Osiecka

Csodálatos, téliesen-havas és egészen hosszú volt az idei farsang. A lengyel kisebbség életében már hagyomány, hogy ennek az időszaknak az eseményei valahogy természetükénél fogva beleilleszkednek a karácsonyi találkák sorozatába. Tény, szeretjük egymás társaságát. Nagy valószínűséggel gyakran észre sem vesszük, hogy mennyire fontosak az életünkben ezek a pillanatok - életben tartják a barátságokat, új energiát adnak a mindennapi dolgainknak, visszaidéznek emlékeket, és gyerekeinknek lehetőséget adnak a lengyel hagyománnyal és kultúrával való találkozásra... A farsangi események, szerintem, a lelkünk igazi töltőállomásai, a hosszú téli esték fénypontjai. Nem hiszem, hogy igazándiból vannak közülünk, akik ténylegesen feladták a gyerekkori álmukat, hogy egyszer lovagok, hercegnők vagy akár boszorkák legyenek. Az idén a Bemben óvodások és kis iskolások buliztak hangosan, a XVIII. kerületi álarcos bálból a felnőttek vették ki részüket, míg Győrben karaoke estet rendeztek. Az általános jókedv mellett könnyebb elfelejteni azokat az eseményeket, melyek különböző okoknál fogva nem valósultak meg, habár kár értük. Nagyon. Szerintem a farsang és a bál, amelyekre esetlegesen a saját hibánkból nem mentünk el valamikor, és megbántuk, utólag igazi lehetőséget nyújtanak, hogy rádöbbenjünk arra, hogy az egyszer elmulasztott lehetőség soha többé nem tér vissza. Talán érdemes ezen eltöprengeni a többé és kevésbé fontos döntéshozó pillanatainkban egyaránt. Olyan volt ez a farsang nekünk, mint az igazi, valódi élet: a nagy mulatság keveredett az elmélyült merengéssel, a nevetés sírással... és épp farsangkor távoztak közülünk örökre igazán nagy asszonyaink: a nagy költő, a Nobel díjas Szymborska Wisława, a nagy nyelvész és magyar nyelvkutató dr. Artowicz Elżbieta és a nagy barát, Bodócs Maria is. De talán ilyenkor az élet értelmén elmerengve döbbenünk rá arra, hogy az milyen szép és értékes is igazán... Hát éljen a bál!

Desbordes-Korcsev Katarzyna

Krzyż pamięci w Székesfehérvár

Krzyż pamięci ku czci ofiar masakry w Katyniu powstanie w Székesfehérvár. Inicjatywa ta wyszła ze strony węgierskiego Stowarzyszenia Doni Bajtársi és Kegyeleti Szövetség i została poparta przez samorząd miasta Székesfehérvár. Wykonana w drewnie praca lokalnego artysty Jánosa Horvátha zostanie umieszczona na placu Otto Jávara, i zgodnie z planami zostanie odsłonięta 23 marca 2012, podczas organizowanego dnia Przyjaźni Polsko-Węgierskiej.

Zastępca burmistrza Péter Róth na konferencji prasowej przeprowadzonej w miejscu planowanego ustawienia krzyża przypomniał, że zbiorowe morderstwo, które powszechnie znane jest, jako zbrodnia katyńska zostało popełnione na rozkaz Stalina w największej tajemnicy wiosną 1940 roku. W lasach pod Katyniem zamordowano prawie 22.000 jeńców wojennych: polskich oficerów, policjantów i cywilnych przedstawicieli inteligencji, ich zwłoki ukryte zostały w zbiorowych mogiłach. Te tragiczne wydarzenia stały się raną wiecznie bolącym śladem w polskiej historii.

„Narody polski i węgierski łączy głęboka sympatia zbudowana na ponad tysiącletniej przyjaźni. Dlatego uważaliśmy za istotne, żeby moralnie i finansowo wesprzeć ideę wzniesienia katyńskiego krzyża pamięci. Na podstawie decyzji Rady Miasta na ten cel z budżetu samorządu zostanie przeznaczona kwota 125.000 forintów.” – powiedział wiceburmistrz. Podkreślił, że zgodnie z wcześniejszymi planami krzyż miał zostać postawiony już w zeszłym roku, ale ze względu na kwestie lokalizacyjne decyzję odroczono do roku 2012-ego. Jest przekonany, że organizowany 23 marca Dzień Przyjaźni będzie odpowiednią oprawą dla odsłonięcia krzyża. „Stojący na placu Ottó Jávara pomnik Corpus Hungaricum poświęcony jest pamięci męczenników z Arad, i krzywd narodu węgierskiego, planowany w niewielkiej odległości od niego krzyż zaś przywodzi na myśl krzywdy narodu polskiego. W ten sposób plac ten stanie się wspólną emocjonalną bazą dla wszelakich wydarzeń historycznych.” – dodał.

Podobnie na istotę wspólnego przypomnienia o związkach Polaków i Węgrów zwrócił uwagę Zoltán Bobory, przewodniczący Związku Doni Bajtársi és Kegyeleti Szövetség. „Dla narodu polskiego niemającą traumą jest strata oficerów pomordowanych w lesie katyńskim, taką samą jak dla Węgrów zniszczenie 2 Armii. Niespotykana w Europie, a może i na świecie przyjaźń czyni zupełnie naturalnym odczuwanie współczucia i zobowiązuje żebyśmy z szacunkiem wspominali naszych zmarłych i do tego wspominania

nawoływali.” Dodał jeszcze: „Każdy członek naszego Stowarzyszenia wie, co znaczy tak dla całego narodu, jak i dla poszczególnej jednostki stracić rodzica, rodzeństwo, dziecko, krewnego czy przyjaciela... wie też, co oznacza podobna tragedia dla naszych polskich przyjaciół.” Zoltán Bobory zauważył też, że związki powstałe na niwie literackiej również odegrały znaczącą rolę, w tym, że narodziła się idea wzniesienia krzyża. Uważa, że ważnym jest, by nazwa miasta Székesfehérvár stała się pojęciem w myślach Polaków, żeby przyjazne związki między miastami i województwami zacieśniały się. Podkreślił również, że Samorząd Komitatu Fejér zapewnił o swoim moralnym poparciu dla idei realizacji projektu Krzyża Katyńskiego.

DBKSz – tłum. KDK

Emlékkeresztet állítanak Székesfehérváron, a második világháború idején történt katyáni vérengzés áldozatainak tiszteletére. A kezdeményezést a Doni Bajtársi és Kegyeleti Szövetség indította útjára, Székesfehérvár Önkormányzata pedig támogatja. Horváth János székesfehérvári képzőművész fából készült alkotása a Jávor Ottó téren kap helyet, a tervek szerint a 2012. március 23-án megrendezésre kerülő Magyar-Lengyel Barátság Napján avatják fel. Róth Péter alpolgármester a felállítandó kereszt helyszínén tartott tájékoztató felidézte a katyáni mészárlás néven ismertté vált tömeggyilkosság körülményeit. Bejelentette, hogy a Közgylés döntésének értelmében a város 125.000 Ft hozzájárulást biztosít a kiadások finanszírozására. A keresztet már tavaly felállították volna, de helyszínválasztás miatt 2012-re halasztották a döntést. Ugyancsak a lengyel – magyar-barátság és a közös emlékezés fontosságára hívta fel a figyelmet a sajtótájékoztatón Bobory Zoltán, a Doni Bajtársi és Kegyeleti Szövetség elnöke, elmondta, hogy az irodalom révén létrejött kapcsolatok is szerepet játszottak abban, hogy keresztet állít a város a lengyel tragédiára emlékezve. Szavai szerint fontos, hogy Székesfehérvár neve fogalom legyen a lengyelek számára és tovább erősödjenek a városok, megyék közötti baráti kapcsolatok. Kiemelte továbbá, hogy Fejér Megye Önkormányzata erkölcsi támogatásáról biztosította a szövetséget a kezdeményezés megvalósításával kapcsolatban.



Karaoke w Győr



W sobotni lutowy wieczór Polonia z Győr wraz z sympatykami zebrała się na wieczorne karaoke. Wypróbowany już w zeszłym roku typ imprezy karnawałowej ponownie zdobył uznanie lubiącej śpiew Polonii z Győr. Zresztą warto zauważyć, że zwolennicy tańca też nieźle pohulali na parkiecie. Dobrej zabawy w doborowym towarzystwie nie przeszkodziła nawet śniegowa wichura,

która w tym samym czasie rozhulała się w naszym mieście. Repertuar przygotowany przez Anię Németh przekrojowo prezentował dzieje muzyki polskiej. Śpiewano piosenki biesiadne, ulubione przez nas utwory ludowe, które weszły na stałe również w repertuar Chóru „Akord”, zabrzmiały także piosenki Golec uOrkiestra, Czerwonych Gitar, a nawet Czesława Niemena. Oczywiście, wraz z węgierskimi przyjaciółmi śpiewaliśmy również piosenki węgierskie, była Omega, Charlie i wiele, wiele innych popularnych utworów.

MTSz

Egy februári szombat estén az énekelni szerető győri polónia és baráti köre karaoke estre gyűlt össze. A farsangi mulatságnak ez – a múlt évben már kipróbált – fajtája újból elismerést szerzett magának a résztvevők körében. A tánc kedvelőknek is kedvükre volt a talpalávaló, igen jól ropták a táncparketten. A Németh Ania által előkészített hanganyag teljes áttekintést adott a népszerű a lengyel zenékről. A jó mulatságot és a víg társaságot még a hóvihar sem zavarta meg, amely éppen abban az időben söpört végig a városon.

ford. Sutarski Szabolcs ■



Msza w Jászapáti



Fotografia, przedstawiająca bardzo słabego Ojca Świętego Jana Pawła II, tulącego Chrystusowy Krzyż do policzka i opierającego o niego głowę w czasie ostatniej Drogi Krzyżowej w 2005 roku, na kilka dni przed śmiercią, wykonana przez osobistego fotografa papieża Arturo Mari, obiegła cały świat. Właściwie nie wiadomo było czy to Papież trzyma Krzyż, czy to raczej Krzyż podtrzymuje Papieża. Ta wyjątkowa scena głęboko zapadła w serca i pamięć wiernych. Pragnienie zobaczenia tego Krzyża na własne oczy i jego adoracja stało się marzeniem wielu ludzi na całym świecie.



Wspomniany Krzyż Papieski, obecnie który peregrynuje po wielu parafiach, trafił do Jana Pawła II w 2000 r. Został wykonany przez Stanisława Trafalskiego dla jego żony Janiny, która z powodu wypadku w wieku 29 lat przestała chodzić i życie spędza na wózku inwalidzkim. Krzyż z figurką Chrystusa pomagał jej cierpliwie znosić chorobę. W 2005 r., kiedy Papież ze względu na bardzo zły stan zdrowia po raz pierwszy nie mógł wziąć udziału w Drodze Krzyżowej w Koloseum, poprosił swego sekretarza ks. Mieczysława Mokrzyckiego o przyniesienie tego właśnie krzyża. Po śmierci Jana Pawła II ks. Mokrzycki przekazał krzyż swojej mamie Bronisławie. Przez następnych kilka miesięcy znajdował się w kościele parafii Krackkwa koło Łańcuta, skąd następnie trafił do Sanktuarium Matki Bożej Fatimskiej na Krzeptówkach w Zakopanem. Stamtąd nawiedza różne sanktuaria i parafie w Polsce i na



świecie.

7 stycznia, w sobotę podczas mszy odprawionej w kościele w Jászapáti po raz pierwszy na Węgrzech zostały pokazane wiernym rzeczy osobiste i ornaty mszalne błogosławionego Jana Pawła II. Obok sławnego krzyża papieskiego obejrzeć i dotknąć można było papieską sutannę, buty, pamiątkowe medale, relikwiarz z włosami papieża i papieski różaniec.

Warto zauważyć, że w organizacji mszy i związanej z nią wystawy dużą rolę odegrał związek partnerski miast i samorządów Jászapáti i Łańcuta, gdyż to właśnie wraz z przedstawicielami władz miasta Łańcuta burmistrz Jászapáti János Pócs odwiedził po raz pierwszy kościół w Krackkowiej, w którym przechowywane były pamiątki po Janie Pawle II. Przedstawiciele władz Łańcuta odegrali również niemałą rolę w przygotowaniu porozumienia, które doprowadziło sprowadzenia i wystawienia papieskich pamiątek na Węgrzech. W ten sposób uroczysta msza stała się jednocześnie wydarzeniem religijnym i patriotycznym, posłużyła jednakowoż umocnieniu wiary przybyłych, jak i przyjaźni między miastami i związków między ich instytucjami.

KDK

A január 7.-én, szombaton délután 4 órákor a Jászapáti Római Katolikus templomban megtartott magyar-lengyel szentmise keretén belül Magyarországon első alkalommal kerültek bemutatásra János Pál Pápa személyes eszközei és miseruhái. A vendégek számára látható és megérinthető kellékek között szerepel a híres Pápai Kereszt. A pápai ereklyék között látható lesz többek között II. János Pál pápa reverendája, cipője, emlékérméi, zárandoklati emléktárgyai, ereklyetartó a pápa hajával, pápai rózsafüzér. A kiállítás előzménye, hogy Pócs János polgármester a Jászapáti testvéri kapcsolatot ápoló lengyelországi Lancut vezetőivel meglátogatta a néhai egyházfő ereklyéit őrző krackkowi templomot. Ekkor született az a megállapodás, hogy boldoggá avatott pápa személyes tárgyait - Magyarországon először - a jászpági településen bemutatják.



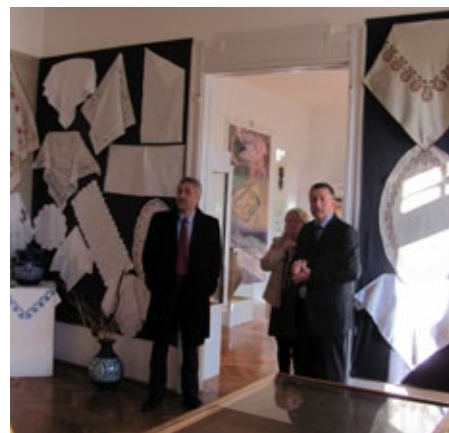
Ambasador w Balatonboglár

Ambasador Roman Kowalski wraz z radcą Marcinem Sokołowskim odwiedzili w dniu 11 stycznia 2012 roku miejscowość Balatonboglár, gdzie spotkali się z burmistrzem Miklósem Mészárossem. Głównym tematem rozmów było utworzenie w miejskim muzeum sali pamięci poświęconej polskim uchodźcom z czasów II wojny światowej, a właściwie polskiemu Gimnazjum i Liceum, które działało podczas II wojny światowej. Balatonboglár i postać działającego w tym mieście księdza B. Vargi stały się symbolami pomocy, jakiej tysiące polskich uchodźców doświadczyło ze strony węgierskich przyjaciół. Jednocześnie na dzisiaj nie ma w

Balatonboglár miejsca, w którym można by zaprezentować ciągle jeszcze liczne pamiątki z tamtych czasów. Otwarcie Sali pamięci przewidujemy na wrzesień miesiąc, w którym corocznie obchodzona jest rocznica polskiego uchodźstwa na Węgrzech.

amb

A Lengyel Nagykövetség tárgyalásokat folytatott Balatonbogláron, hogy méltó módon lehessen emlékezni a lengyel háborús menekülteknek nyújtott segítség szimbólumaira (a Lengyel Gimnázium működésére illetve Varga Béla atya tevékenységére): rövideSEN emlékszoBa nyílik a helyi múzeumban..



Podsumowanie polskiej prezydencji

9 stycznia 2012 roku w siedzibie Węgierskiego Instytutu Spraw Międzynarodowych w Budapeszcie Ambasador Roman Kowalski dokonał podsumowania osiągnięć i doświadczeń polskiej prezydencji w Radzie UE.

Wystąpienie spotkało się z dużym zainteresowaniem środowisk dziennikarskich, naukowych i opiniotwórczych oraz przedstawicieli urzędów administracji rządowej, zgromadziło ponad 100 osób.

Ambasador odpowiedział również na szereg pytań związanych z polskim stanowiskiem w odniesieniu do aktualnej agendy gospodarczej i politycznej.

amb

2012. január 9-én a magyarországi lengyel nagykövet újságírók, tudományos szakértők



és véleményformálók népes tábora körében értékelte az európai uniós lengyel elnökség eredményeit és tapasztalatait.



SSMP zebranie sprawozdawcze

Dnia 10 stycznia 2012 roku w Stołecznym Samorządzie Mniejszości Polskiej odbyło się zebranie sprawozdawcze, podczas którego przewodnicząca Katarzyna Balogh przedstawiła program zrealizowany przez SSMP w 2011 roku. Jako główne punkty tego programu wymieniła: kolonie letnie dla najmłodszych, obóz wypoczynkowo - krajoznawczy dla młodzieży i polonijnych seniorów, wycieczkę do Zakopanego, Galę Polonii, Święto Niepodległości i polonijną wigilię.

Kolonia dla najmłodszych odbyła się w lipcu w miejscowości Gilowice k. Żywca. Zorganizowana była dla 25 dzieci, którymi opiekowały się 2 nauczycielki. Koloniści zakwaterowani byli w domkach letniskowych. Mieli do dyspozycji obiekty sportowe, kryty basen, salę do gier i zabaw. Podczas licznych wycieczek dzieci zwiedziły wiele ciekawych miejsc: Kraków, Wadowice, Wieliczkę, Park Miniatur w Inwałdzie, Park linowy w okolicach góry Żar. Celem kolonii, oprócz wypoczynku i odkrywania piękna polskich krajobrazów, było zapewnienie dzieciom możliwości doskona-

lenia języka polskiego. Stało się to możliwe w trakcie licznych wycieczek, spacerów, zabaw, konkursów, jak również dzięki częstym kontaktom z polskimi dziećmi.

Bogaty program, w którym dzieci mogły wziąć udział możliwy był do zrealizowania dzięki hojnemu wsparciu finansowemu o. dominikanów z o. Andrzejem Kosteckim na czele, jak również dzięki wsparciu samorządu XVII dzielnicy Budapesztu. Koloniści wrócili do domów wypoczęci i bardzo zadowoleni. Wszyscy zgłosili chęć ponownego udziału w koloniach.

Obóz wypoczynkowo - krajoznawczy dla młodzieży polonijnej i dla seniorów zorganizowano w Gdańsku. Wzięło w nim udział 45 osób, w tym większość stanowiła młodzież. Cały koszt pobytu pokrył Pomorski Oddział Wspólnoty Polskiej. Dzięki temu wsparciu uczestnicy mogli zwiedzić Gdańsk i okolice, skorzystać z wielu atrakcji takich jak rejs statkiem, wycieczka do skansenu w Szymbarku, spacer po molo w Sopocie, przejażdżka

motorówkami, zwiedzanie Muzeum Bursztynu, ORP Błyskawicy, Daru Pomorza, zwiedzanie Westerplatte, twierdzy w Wisłoujściu.

Galę Polonii SSMP zorganizował już po raz czwarty. Tym razem wspólnie z XIII dzielnicą Budapesztu. Do udziału w niej zaproszono polonijne zespoły i chóry działające na Węgrzech. Podczas IV Gali Polonii wystąpił chór św. Kingi z Budapesztu, grupa Grzegorz Baran i przyjaciele, polonijna grupa wokalna Wisła, zespół folklorystyczny Polonez, zespół muzyczny Hangulat Trio oraz chór im. F. Chopina z Békecsabá. Wiele osób po zakończeniu Gali podkreślało, że była dobrze zorganizowana,

sprawnie przeprowadzona, odbyła się w miłej atmosferze, w pięknie udekorowanej sali. Goście poczęstowani zostali smacznym, polskim jedzeniem. Uczestnicy zgodnie wypowiadali się, że te spotkania są im przydatne, aby mogli bliżej poznać się, dzielić się doświadczeniami w celu utrzymania i propagowania polskiej kultury na Węgrzech.

Jesienią odbyła się wycieczka krajoznawcza do Zakopanego zorganizowana we współpracy z XIII, VIII i XVIII dzielnicą Budapesztu.

okazji Święta Niepodległości w sali kinowej w centrum Budapesztu odbył się koncert orkiestry dętej. Koncert zorganizowany został we współpracy z XIII, VIII i XVIII dzielnicą Budapesztu. Po koncercie wykonawcy i licznie zgromadzona publiczność zostali zaproszeni na wycieczkę statkiem po Dunaju.

Doroczne spotkanie opłatkowe dla Polonii SSMP zorganizował wspólnie ze Stowarzyszeniem Polonia Nova, Stowarzyszeniem Św. Wojciecha, z II, VIII, XIII i XVIII dzielnicą Budapesztu. Wzięło w nim udział 180 osób. Uczestnicy zostali obdarowani symbolicznymi prezentami. Z wiązaną polskich kolęd wystąpił chór im Św. Kingi, a polonijna śpiewaczka, Sylwia Kókai, zaśpiewała piękne, bożonarodzeniowe utwory.

Ponadto wiosną SSMP wraz z XVIII dzielnicą Budapesztu zorganizował koncert pod nazwą Polski Folklor w Budapeszcie. Podczas tego koncertu wystąpiły dwa polonijne zespoły folklorystyczne ze Stanów Zjednoczonych oraz budapeszteński zespół Polonez. Impreza została bardzo serdecznie przyjęta zarówno przez polonijną jak i węgierską widownię.

Przewodnicząca Katarzyna Balogh podkreśliła, że radni SSMP obecni są podczas uroczystości organizowanych przez inne samorządy i organizacje. Brali udział w odsłonięciu Pomnika Katyńskiego w III dzielnicy Budapesztu, systematycznie uczestniczą w składaniu wieńców, w uroczystościach organizowanych przez Szkolny Punkt Konsultacyjny. W marcu Pociągami Przyjaźni pojechali do Poznania, aby tam wziąć udział w obchodach dnia przyjaźni Polsko-Węgierskiej.

Na zakończenie Przewodnicząca SSMP Katarzyna Balogh wyraziła nadzieję, że dostępne w 2012 roku środki finansowe umożliwią realizację podobnie bogatego programu na potrzeby i dla dobra Polonii.

SSMP

2012. január 10-én a Fővárosi Lengyel Kisebbségi Önkormányzat közmeghallgatást tartott, melynek keretében Balogh Katarzyna elnök beszámolt a 2011-es program végrehajtásának eredményeiről: Júniusban zajlott a kisebb gyermekek táboroztatása (egy jól felszerelt létesítményben) a Żywiec környéki Gilowicében, melynek célja – a pihenés és a lengyel tájak megismerésén túlmenően – a lengyel nyelv jártasságában való elmélyedés volt. 25 gyermek vett részt a táboroztatáson két tanár kíséretével. –

A polóniai fiatalok és nyugdíjasok (45 fő) Gdańskban táborozhattak, szintén a pihenés és Lengyelország tájainak megismerése jegyében. – Az FLKÖ negyedik alkalommal szervezett Lengyel Gálát, amelyen Magyarországon tevékenykedő együttesek és kórusok léptek föl. – Összel Zakopanei túrára került sor a XIII., a VIII. és a XVIII. kerülettel együttműködésben. – A Függelenség Napja alkalmából a fűvészeknek adott koncertet egy budapesti moziteremben, majd később egy dunai sétahajón. – Az éves karácsonyi osztálytörési ünnepséget az FLKÖ több szervezettel és kerületi LKÖ-vel közösen szervezte. A rendezvényen kb. 180 fő vett részt. – Tavasszal az FLKÖ a 18. kerületi LKÖ-vel együttműködve szervezett koncertet néven Lengyel Folklor Budapest címmel szervezett rendezvényt Budapesten. – Balogh Katalin elnök kiemelte az FLKÖ képviselőinek aktív részvételét a más szervezetek által szervezett ünnepségeken, pl. a katyni emlékmű leleplezésén. – Márciusban a Barátság Vonattal Poznańba utaztak, és ott részt vettek a Lengyel-Magyar Barátság Napjának ünnepén.

ford. Sutarski Szabolcs ■



KONKURS "BYĆ POLAKIEM" - III edycja!

Jesteś młodym Polakiem?

Mieszkasz poza granicami Ojczyzny?

Chcesz podzielić się z nami wspomnieniami o Polsce?

Zgłoś się do Konkursu „Być Polakiem” i wygraj wakacyjny wyjazd do Polski!

Tegoroczna edycja Konkursu „Być Polakiem!” ma na celu przybliżyć Polskę i jej historię młodym ludziom, jest formą zaproszenia młodzieży do osobistej refleksji nad potrzebą kultywowania polskich tradycji i języka oraz rolą Polaków w kształtowaniu europejskiego i światowego dziedzictwa. Organizatorzy, polska fundacja Świat Na Tak, chcą zachęcić młodzież do poszukiwania polskich śladów i analizowania wpływu Polaków na rozwój krajów, w których obecnie mieszkają. Celami Konkursu na najbliższy rok są: uświadomienie i umacnianie tożsamości narodowej, poznanie historii Polski splecionej z historią swojej rodziny, kultywowanie języka polskiego, określenie swojej roli, jako Polaka w kraju zamieszkania oraz ukazanie bogactwa dwukulturowości.

W tej zapewne ciekawej i pouczającej lekcji patriotyzmu wziąć mogą udział dzieci i młodzież w wieku 8-25 lat mieszkające i uczące się w krajach Europy, Ameryki Północnej i Południowej, Afryki, Azji, Australii.

Prace konkursowe, przygotowane w formie pisemnej lub multimedialnej będą oceniane w czterech kategoriach wiekowych wg następujących tematów:

8 – 12 lat:	„Jak dziadek poznał babcię.”
13 – 15 lat:	„Jakie skarby kultury polskiej zabiorę w dorosłe życie i dlaczego?”
16 – 19 lat:	„Polska oczyma moich przyjaciół w kraju zamieszkania.”
19 – 25 lat (studenci):	„Polska oczyma moich przyjaciół w kraju zamieszkania.”
Grupa multimedialna (dla wszystkich grup wiekowych):	„Polska gola!”

Formą prac konkursowych są prace pisemne w języku polskim np. opowiadanie, reportaż, wywiad, wiersz, pamiętnik, list, esej, opis wydarzeń na podstawie relacji przekazanych przez bliskich, przyjaciół, znajomych lub na podstawie materiałów archiwalnych m.in. prasy polonijnej, reportaży filmowych, itp. Prace mogą być wzbogacone ilustracjami i zdjęciami. Prace multimedialne np. prezentacja, film, wywiad przygotowywane są w polskiej wersji językowej lub muszą zawierać polskie tłumaczenie.

Prace należy nadsyłać w nieprzekraczalnym terminie do 31 marca 2012 r. Decyduje data stempla pocztowego. Rozstrzygnięcie Konkursu nastąpi w maju 2012 r.

Bardziej szczegółowych informacji poszukujcie na stronie Fundacji: www.swiatnatak.pl

Nasze bemowskie przedszkole

Nasze przedszkole od dłuższego już czasu cieszy się dużym powodzeniem. Szczególnie ostatnie 2-3 lata wskazują na jego stale rosnącą popularność. Nic dziwnego, bo dzieci, które tu przychodzą dobrze się czują, ciekawie spędzając czas. Powodów ku temu jest wiele.

Mamy własną, dobrze wyposażoną salę, która oferuje dzieciom dużo urozmaiconych zabawek, gier rozwojowych, układanek oraz bogaty zestaw polskich książeczek i bajek dla dzieci. Mamy również bogato wyposażone zaplecze z piłkami, materacami, kółkami, woreczkami gimnastycznymi. Jest także odtwarzacz CD i fortepian.

W salce przedszkolnej odbywają się zajęcia plastyczne, podczas których maluchy mogą rozwijać swoją kreatywność artystyczną oraz umiejętności manualne rysując, kolorując, malując, przyklejając, lepiać z plasteliny oraz masy solnej. Część prac jest eksponowana w sali, część dzieci zabierają do domu. Ten rodzaj zajęć przygotowuje i prowadzi nasza doświadczona koleżanka Małgosia Juhász, na co dzień pracująca w węgierskim przedszkolu, jako pani przedszkolanka.

Poza salką przedszkolną mamy do dyspozycji dużą salę, w której dzieci, poprzez śpiew i taniec, uczą się polskich piosenek i piosenek. Oprócz tego grając na prostych instrumentach muzycznych mają okazję do rozwoju swoich umiejętności muzycznych. Zajęcia te przygotowuje i prowadzi Małgosia Pietrzyk – nasza koleżanka z wyższym wykształceniem muzycznym i ogromnym, wieloletnim doświadczeniem w pracy z dziećmi. Wykorzystuje

mnóstwo nagrań z płyt CD wraz z ułożoną przez siebie choreografią. Poza tym gra na fortepianie śpiewając razem z dziećmi.

Zajęcia muzyczne są przeplatamy zabawami tematyczno- ruchowymi. W zależności od tematyki zajęć, dzieci, poprzez rozmowę, ruch i zabawę, poszerzają swoją wiedzę na temat otaczającego ich świata. Bogacąc język maluchów stwarzamy im się okazję do krótkich wypowiedzi, wyrabiając w nich umiejętności komunikowania się w języku polskim. Ten blok zajęć prowadzi Anna Lang – nauczycielka z wieloletnim doświadczeniem w nauczaniu dzieci języka polskiego.

Tematykę zajęć opieramy na kalendarzu polskich świąt, uzupełniając ją wydarzeniami ze świata przyrody i najbliższego otoczenia dziecka. Na przykład w styczniu dzieci gościły w przedszkolu swoje babcie, którym w prezencie lepiły serca z masy solnej oraz przygotowały poczęstunek z upieczonych przez siebie ciasteczek. W lutym mieliśmy bardzo udaną zabawę karnawałową. W marcu, tradycyjnie już, będziemy witać wiosnę topiąc w Dunaju wspólnie wykonaną kukłę – Marzannę.

Nasze przedszkolne spotkania odbywają się w każdą sobotę od godziny 10.00 – 13.00. W czasie tych trzygodzinnych zajęć wykorzystujemy wszystkie wymienione wyżej bloki tematyczne. Organizowana jest również przerwa śniadaniowa dla dzieci. Tu bardzo chętnie pomagają nam rodzice.

Na zakończenie pragniemy przypomnieć, że nasze przedszkole, dzięki wytrwałości, pracy i poświę-

ceniu wielu osób, służy dzieciom od dziesięciu lat. Jesteśmy dumni, że mimo swoich lepszych i gorszych okresów, cieszy się dużym zainteresowaniem. Najważniejsze jest to, że przybywa nam dzieci, w których możemy rozbudzać i podtrzymywać ciekawość i sympatię do Polski. Dziękujemy za to również wytrwałym Rodzicom i Babciom.

Anna Lang

Alább a több mint tíz éve működő Bem óvoda mutatkozik be. Az utóbbi években egyre több gyerek jár ide, hiszen a kicsinyek jól érzik itt magukat, aminek több oka van: a jól felszerelt terem, a lengyel nyelvű játékok és mesekönyvek, a sok rajzolás és kézműves foglalkozás. Utóbbiakat Juhász Małgosia vezeti, aki főállásban egy magyar óvodában dolgozik. A saját termen kívül igénybe vehetik a nagytermet is, ahol a gyerekek zongorakísérettel, énekléssel és táncsal tanulnak lengyel játékokat és dalokat, továbbá egyszerűbb hangszereken játszhatnak Pietrzyk Małgosia irányításával, aki zenei képesítéssel és hatalmas ilyen irányú tapasztalattal rendelkezik. Másfajta zenés foglalkozások – Lang Anna lengyel nyelvoktató vezetésével – tematikus-mozgásos felépítésűek, amely során a bővülnek a gyerekek készségei és ismeretei a világról. A foglalkozások a lengyel évkör ünnepei és a gyerekek közvetlen természeti környezetének a változásai alapján épülnek egymásra. Óvodánk szombatontként tart nyitva 10-től 13 óráig, melynek során mindhárom említett foglalkozás lezajlik.

ford. Sutarski Szabolcs ■



W sobotę 11 lutego 2012 sale siedziby PSK im. J. Bema przemieniły się w prawdziwą salę balową! Jak na tą grupę wiekową przystało, popołudniową porą wszystkie kąty rozbrzmiały dziecięcymi głosami i muzyką. Licznie przybyły najprawdziwsze księżniczki i piraci, motylki, wróżki... i nawet czarownica. Najmłodsze miały kilka miesięcy, najstarsze chodzą już do szkoły. Na gości czekało malowanie buziek, tańce, zabawy i gry zręcznościowe oraz poczęstunek. twarzy. Wszyscy świetnie się bawili.

Szombaton, február 11.-én a Bem székhelye igazi bálteremmé változott. Kora délután ellátogattak oda igazi királylányok, kalózkod, pillangók és varázslók... volt igazi boszorka is. A legfiatalabb alig pár hónapos, a legidősebb vendég már iskolás volt. Volt arcfestés, játék, tánc és sok édesség. Fantasztikus vidám idő volt ez mindenkinek.

Polskie Przedszkole przy PSK im. J. Bema
Nádor u. 34
1051 Budapest

Anna Lang
tel.: +36 20 3381360
lang.anna@enternet.hu
soboty 10.00 – 13.00

Tym razem Pécs

Tym razem melduje się oddział Ogólnokrajowej Szkoły Polskiej na Węgrzech z miasta Pécs. W naszej grupie większość uczniów to dzieci pochodzenia polskiego. Zazwyczaj pochodzenie to wynosi 50%, czyli mama Polka, a tata Węgier, ale w grupie mamy ucznia Dávida Karawaja, który szacuje swą polskość na, ponad 70%, ponieważ nie tylko jego ojciec jest Polakiem, ale i mama ma polskie korzenie. Dávid chciałby studiować w Polsce.

Poliskim bakcylem zarażamy Węgrów, którzy przychodząc do nas stają się zapalonymi zwolennikami naszej ojczyzny. Kiedy np. István Hosszú deklamuje na którejś z uroczystości polonijnych, to nikt nie podejrzewa, że jest on czystym Węgrem. Oczywiście rola rodziców w wychowaniu dzieci w duchu polonijnym, w nauce języka ojczystego jednego z nich jest ogromna, rodzice, a zwłaszcza mamy Ania Ciszewska (mama Tomka Vicze), Beata Denis (mama Kariny Komlódi) i Urszula Gajda (mama Annymarii i Patrika Mayer) robią wszystko, by dzieci mówili po polsku i czuli się nie tylko Węgrami, ale i Polakami.

Nasza grupa ma do wyłącznej dyspozycji salę w Szkole Podstawowej przy ulicy Anikó w Pécsu. Jest to pomieszczenie nieduże, ale przyjemnie urządzone i co najważniejsze może w nim zostać wszystko, czego potrzebujemy na lekcjach (książki, mapy, magnetofon, odtwarzacz CD, adapter, komputer). Tam też odbywają się spotkania polonijne, a podczas większych uroczystości - od przychylniej nam dyrekcji szkoły - bez trudu otrzymujemy większe pomieszczenie.

Nasze imprezy zawsze związane są z rokiem szkolnym i z polskimi tradycjami: rozpoczęcie roku szkolnego, 11 listopada - Święto Niepodległości Polski (w tym roku zorganizowany został przez działającą w Pécsu młodzieżową organizację im. Stefana Batorego szereg odczytów i pokazów filmowych), Mikołaj i Boże Narodzenie, karnawał, Wielkanoc, 3 Maja (często w plenerze, jako majówka), na koniec roku szkolnego organizujemy jedną wielką uroczystość łącząc polski Dzień Matki (26 maja), polski Dzień Dziecka (1 czerwca) i zakończenie roku szkolnego. No i dotarliśmy do końca roku szkolnego, chociaż minęła dopiero jego pierwsza połowa i materiału do nauki jest sporo, bo oprócz gramatyki i leksyki języka zajmujemy się również historią, geografą i literaturą. W tym roku dwie osoby (Karina Komlódi i Tamás Vicze) szykują się do matury, chociaż nie są jeszcze czwartoklasistami. Mayer Patrik uczeń trzeciej klasy liceum już w ubiegłym roku zdał maturę z języka polskiego.

Bierzemy również udział w organizowanych przez OSP imprezach. Nasi uczniowie bardzo chętnie jeżdżą na obozy letnie do Polski, dwóch uczniów (Dávid Karawaj i Tamás Vicze) podczas tutejszych ferii jesiennych było w Warszawie na warsztatach językowych zorganizowanych przez OSP dla uczniów starszych klas. Uczęszczali oni na lekcje w warszawskim gimnazjum im. Lajos Kossutha. Wrócili bardzo zadowoleni i zachwyceni tym pobytem. Co roku (za wyjątkiem ostatniego) bierzemy udział z bardzo dobrymi wynikami w organizowanym przez OSP konkursie recytatorskim.

I na koniec chciałabym opisać ostatnie, właściwie nieplanowane, ale bardzo udane spotkanie polonijne w Pécsu, w którym wzięli udział również nasi uczniowie. Jak zapewne wszyscy mieszkający na Węgrzech Polacy wiedzą, węgierski zakon Paulinów ma swoją centralną siedzibę i główny zarząd w Polsce, w Częstochowie na Jasnej Górze. Powszecznie wiadomo też, że zakon Paulinów jest jedynym zakonem męskim założonym na Węgrzech, a to, że główna siedziba i generalny przełożony zakonu znajduje się akurat w Polsce, to sprawa burzliwych historii obu narodów, wynikiem których są również kontakty polsko-węgierskie. Wielu zakonników węgierskich, a wśród nich i najwyższy przełożony węgierskiego zakonu ojciec Botond zna język polski na bardzo wysokim poziomie. Fakt powstania organizacji polonijnych tu w Pécsu wiąże się również z działalnością Paulinów. Kiedy w latach osiemdziesiątych przybył do Pécsu z Jasnej Góry ojciec Marian Waligóra i w kościele Paulinów raz w tygodniu odprawiał mszę w języku polskim, stała się ona załącznikiem i spoiwem zorganizowanego życia polonijnego tu w Pécsu. Spotkania, wycieczki, doskonale działający wtedy klub polski, dołączenie się do systemu istniejących wtedy szkółek niedzielnych - wszystko to można połączyć z pobytem w Pécsu ojca Mariana Waligóry. I kiedy dostaliśmy wiadomość, że 15 stycznia ojciec Marian przybywa do Pécsu, gdzie odprawi mszę w języku węgierskim z okazji świąt patronalnych Zakonu św. Pawła Pierwszego Pustelnika, skrzyknęliśmy się (telefon, maile itd.) i pojawiliśmy się na mszy, po której odbyło się króciutkie, (bo wciąż trwały jeszcze oficjalne uroczystości z udziałem wybitnych osobistości kościoła katolickiego), ale bardzo serdeczne spotkanie z ojcem Marianem. Ani ojciec Marian, ani my dorośli niewiele zmieniliśmy się, ale dorosła i wyrosła nasza młodzież, którą ojciec pamiętał, jako małe dzieci, do których schylał się rozmawiając z nimi, a teraz odwrotnie dorodne, młode postacie pochyliły się nad nim witając go serdecznie. Najważniejszym wynikiem spotkania

było postanowienie, że dojdzie do... następnego spotkania w Polsce czy na Węgrzech, do wspólnej pielgrzymki lub do wspólnych rekolekcji ewentualnie dni skupienia... Mijemy nadzieję, że tak też się stanie, bo na spotkaniu obecna była i przewodnicząca Polskiego Samorządu w Pécsu Maria Zemplényi, która okazała się bardzo przychylna tej sprawie, liczymy więc tutaj - chyba słusznie - i na pomoc samorządu.

Alina Tóka

Tóka Alina írása a pécsi tagozat életét és körülményeit mutatja be. A csoportban javarészt lengyel származású - általában félig lengyel - gyerekek tanulnak. Az iskola és a szülők sikerrel terjesztik a lengyel vírust, hogy a gyerekek lengyelnek is érezzék magukat, ne csak magyarnak; sőt, kíváncsiak is megfertőz, akik lángoló lelkei hívei lesznek Lengyelországnak. A tanulók így szívesen vesznek részt lengyel táborozásokon, tanulmányi utakon vagy a helyi LKÖ által szervezett rendezvényeken.

A tagozat kizárólagos jelleggel használhat a tanításhoz és kisebb polóniai találkozókhöz egy kis termet az Anikó utcai iskolában, a nagyobb rendezvényekhez pedig ugyanebben az iskolában - a lengyelbarát vezetőség jóvoltából - gond nélkül kapnak tágasabb helyszínt. A programok az iskolai tanévhez és a lengyel ünnepekhez kapcsolódnak: tanévkezdés, Lengyel Függetlenség Napja (nov. 11.), Mikulás, Karácsony, farsang, Húsvét, Lengyel Alkotmány ünnepe (máj. 3.), végül három esemény ünneplése egybekötve: lengyel Anyák Napja (máj. 26.), lengyel Gyermeknap (jún. 1.) és tanévzárás.

Az írás végén szó esik egy spontán, de nagyon jól sikerült találkóról, amelynek a tagozat tanulói is résztvevői voltak. Tudnivaló, hogy a pécsi polónia szerveződésekben történetileg a helyi pálosoknak komoly szerepük volt. A nyolcvanas években érkezett Pécsre Jasna Górától, a rend központjából a lengyel Waligóra atya, aki heti rendszerességgel lengyel miséivel és aktív társasági élettel (találkozásokkal, kirándulásokkal, lengyel klubbal, vasárnapi iskolával) kristályosította ki a helyi polóniai közösségi magját. Idén január 15-én - a rend névadó szentjének ünnepe alkalmából - Waligóra atya ismét Pécsen misézett, majd utána röviden találkozott a misén tömegesen megjelent régi ismerősökkel, többek között azokkal a főle magasodó ifjakkal, akiket annak idején még kisgyermekként ismert meg.

ford. Sutarski Szabolcs ■

EGZAMIN Z JĘZYKA POLSKIEGO TYPU ECL

Informuję, że 19 marca br. upływa termin zgłaszania się na egzamin państwowy z języka polskiego. Zgłoszenia można dokonywać osobiście w Ogólnokrajowej Szkole Polskiej (Budapest X., Állomás utca 10) lub internetowo: www.ecl.hu.

Ewa Słaba-Rónay



W poszukiwaniu skutecznej metody ...

Dnia 13 stycznia 2012 r. w Szkolnym Punkcie Konsultacyjnym odbyły się warsztaty metodyczne na temat wykorzystania debaty w procesie edukacyjnym. Szkolenia poprowadził Marcin Zalewski – doświadczony nauczyciel, obecnie edukator International Debate Education Association z Londynu, który związany jest z programem debat szkolnych od 1994 r. Do udziału w warsztatach zaproszeni zostali nauczyciele wszystkich polskich i polonijnych placówek oświatowych w Budapeszcie.

Punktem wyjściowym szkoleń stały się ogólne rozważania na temat historii debat i jej znaczenia we współczesnych społeczeństwach. Podkreślono, że debata, czyli publiczna forma wymiany poglądów i racji odgrywa obecnie wielką rolę, wpływa na kształtowanie opinii publicznej, sprzyja zaangażowaniu obywateli w życie danej społeczności, służy wzajemnej komunikacji na płaszczyźnie politycznej, gospodarczej i społecznej. Z tych to powodów w krajach anglosaskich uważa się sztukę debatowania za istotny element wykształcenia młodego człowieka, który w latach siedemdziesiątych wprowadzono do programów szkół średnich. W połowie lat dziewięćdziesiątych program debat szkolnych dotarł także do Polski zyskując liczne grono nauczycieli-entuzjastów. W czym kryje się tajemnica atrakcyjności debat szkolnych? Dlaczego warto debatować na lekcjach?

W toku kilkugodzinnych zajęć uczestnicy warsztatów uzyskali odpowiedź na powyższe pytania poznając szereg zalet tej niecodziennej metody nauczania. Po pierwsze zostali przekonani, że debata szkolna może

być wysoce skuteczną metodą pracy na wielu przedmiotach. Z oczywistych powodów najbardziej nadaje się do nauczania przedmiotów humanistycznych, ale może być używana także na innych lekcjach (m.in. na geografii czy językach obcych). Po drugie debata ze względu na swoją formę, wybijającą się poza rutynę życia szkolnego, jest doskonałym sposobem na rozbudzenie aktywności uczniów, przyzwyczajonych zazwyczaj do bierności i dominacji metod podawczych w nauczaniu.

Po trzecie i najważniejsze debata kształtuje u uczniów liczne umiejętności o kluczowym charakterze tj.: umiejętność krytycznego myślenia i oddzielania opinii od faktów, uczy dyskusji, konstruowania argumentów, pięknego i przekonującego sposobu wypowiedziania się. Kształci umiejętności pracy grupowej, wymagającej współpracy i dążenia do kompromisu, stwarzając przy tym szansę indywidualnego zaistnienia. Uczy także aktywnego słuchania w związku z koniecznością ustosunkowania się do argumentów przeciwnika. Zalet debat szkolnej, jako metody nauczania jest więc naprawdę wiele.

W drugiej części szkoleń uczestnicy zostali szczegółowo zapoznani z zasadami organizacji debat szkolnych i regułami ich oceniania. Następnie w pełni zmotywowani i wyposażeni w świeżo nabytą wiedzę przystąpili do ćwiczeń praktycznych. Wcielając się w rolę uczniów przeprowadzili debatę zgodnie z wymaganymi zasadami.

tív érzelmeket váltottak ki a jelenlévökből, és – a visszajelzések alapján – mindenki használni kívánja munkája során a vitával tanítás módszerét.

ford. Sutarski Szabolcs

2012 január 13-án az Iskolai Konzultációs Központban módszertani műhelyoktatást tartott Marcin Zalewski londoni vendégoktató a magyarországi lengyel tanároknak. A téma a vitakultúra pedagógiai célú felhasználása volt. A kiindulópontot a vitakultúra történeti kialakulására vonatkozó előadás jelentette. A nyilvános viták egyre nagyobb társadalmi jelentőséggel bírnak, így érthető, hogy a vitakultúra oktatása – az angolszász országok után – már a lengyel iskolákban is megjelent a kilencvenes évek derekán. A résztvevők néhány óras foglalkozás keretében személyesen is megtapasztalhatták, hogy milyen előnyökkel jár a vitával tanítás nem mindennapos pedagógiája. Természeténél fogva a humán tárgyak oktatására a legalkalmasabb. Felkelti a tanulók aktivitását. Kulcsfontosságú készségeket erősít bennük. A foglalkozás második felében a módszertanról volt szó. A hallottak erős pozi-



W trakcie realizacji ćwiczenia, mimo obaw części słuchaczy okazało się, że sformalizowany charakter debaty nie jest elementem ograniczającym, a wręcz przeciwnie stwarza równe szanse obu debatującym stronom i wymaga od nich wzajemnego szacunku. Czas uczy pokory... Ćwiczenie wywołało u nauczycieli tak ogromne emocje, że ukończyli je z wielkimi wypiekami na twarzy.

Na zakończenie warsztatów wszyscy uczestnicy podkreślili, że debata szkolna należy do najskuteczniejszych i najatrakcyjniejszych metod aktywizujących, którą na pewno będą częściej wprowadzać do swojej praktyki nauczycielskiej.

Beata Mondovics■

*„W nauczaniu ma znaczenie nie treść,
lecz metoda,
nie wkładanie wiedzy do głowy,
lecz rozwijanie zdolności ucznia.”*

Ashley Montagu

*„A tanításban nem a szöveg számít,
hanem a módszer,
nem a tudás fejekbe történő sulykolása,
hanem a tanuló képességeinek a fejlesztése.”*

Ashley Montagu



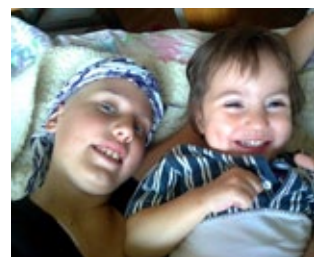
KINGA

I znów mamy szansę udowodnić wszystkim, że tak często powtarzane słowa „wspólnota Polonii na Węgrzech” nie są pustym frazeosem, że w chwili, gdy wsparcia potrzebuje jeden z nas potrafimy wspólnie stanąć i razem wyciągnąć przysłowiową pomocną dłoń. Od kilku miesięcy z ciężką chorobą walczy nasze polonijne dziecko Kinga Köllő, a wraz z nią jej Rodzice i Siostry. Absolutnie najważniejszą informacją związaną z historią choroby Kingi jest to, że przeprowadzane w warszawskim IMiDz leczenie przynosi bardzo dobre rezultaty i że operacji dziewczynka dobrze reaguje na dalsze leczenie. Faktem jest, że całkowite koszty leczenia Kingi pokrywa w całości polski NFZ, ale faktem jest też to, że jej choroba, związane z nią inne wydatki do prawdziwych granic wytrzymałości obciążają budżet tej pięcioosobowej rodziny. Na szczęście znaleźli się wśród nas ludzie dobrej woli, którzy nie szczędząc czasu i wysiłków podjęli się próby zdobycia funduszy na pomoc rodzinie Kingi. Mam szczerą nadzieję, że w organizowanych imprezach weźmiemy naprawdę liczny udział, a zebrane środki pozwolą obok naszych dobrych życzeń i wszystkich kierowanych ku nim dobrych myśli wesprzeć całą rodzinę Kingi również materialnie.

KDK

Ismét alkalmunk nyílik bebizonyítani, hogy a gyakran büszkén hangsúlyozott kijelentés, miképpen egyedülálló közösség vagyunk itt Magyarországon, nem pusztán jól hangzó kifejezés, mert igen is vannak közös ügyeink, mert ha támogatásra szorul valaki közülünk, egységesen, együtt tudunk fellépni ez érdekében. Pár hónapja komoly betegséggel küzd egy kisebbségi gyerekünk Köllő Kinga és vele együtt a Szülei és a Testvérei. Tudjuk már, hogy a szervezete nagyon kedvezően reagál a varsói IMiDz-ben tartott kezelésre, és hogy a kórházi kezelés teljes költségét a lengyel egészségpénztár fedezi, de tényként kell kezelni azt is, hogy sok ezzel kapcsolatos egyéb elkerülhetetlen kiadás az elviselhetőség határáig terheli ennek az öttagú családnak a költségvetését. Szerencsére vannak köztünk, akik időt és fáradságot nem kímélve megpróbálják saját munkával megszerezni azt a pénzt, mellyel valamelyest segíteni tudnák Kinga családját. Őszintén remélem, hogy a szervezett eseményeken igen sokan fogunk részt venni, és az összegyűlt pénzzel támogatást nyújtani Kinga egész családjának.

KDK



U naszej córki Kingi stwierdzono nowotwór kości podudzia (osteosarcoma). Pół roku temu rozpoczęła chemioterapię w IMiDz na Kasprzaka w Warszawie, na oddziale onkologicznym. Została zakwalifikowana do leczenia oszczędzającego kończynę. Na szczęście nie ma przerzutów. Operacja wycięcia guza wywiodła się, wszczepiono endoprotezę wydłużalną bezinwazyjnie. Chemioterapię toleruje dość dobrze, ma potrwać jeszcze do sierpnia. Sytuacja finansowa naszej rodziny jest trudna: tylko mąż może pracować, jest na stałe w Budapeszcie, dojeżdża w miarę możliwości. W Warszawie ośmioletnia Timea chodzi do drugiej klasy, trzyletnia Julia chodzi do przedszkola. Obecnie jestem na urlopie bezpłatnym, opiekuję się Kingą w domu i w Klinice Chirurgii Onkologicznej.

Łączę serdeczne pozdrowienia:

Zofia

A lányunknál sípcsont daganatot fedeztek fel. Fél évvel ezelőtt kezdtük el a kemoterápiát a varsói Anya és Gyerek Gyógyító Intézetben, annak onkológiai osztályán. A végtagot sikerült megmenteni, áttét nem volt. A tumort eltávolító műtét sikeres volt: kívülről hosszabítható protézist ültettek be. Viszonylag jól viseli a kemoterápiát, a tervek szerint a kezelés augusztusig tart. A családnak anyagi helyzete elég nehéz: csak a férjem tud dolgozni, Budapesten, időnként, amint tud meglátogat minket. Varsóban a nyolcéves Timea másodikos osztályba jár, hároméves Csilla óvodás. Jelenleg fizetés nélküli szabadságon vagyok, Kincsőt gondozom az Onkológiai Sebészeti Klinikán vagy otthon.

Szívélyes üdvözléssel:

Zofia

ZAPROSZENIE

PSN, Klub Przyjaźni Polsko-Węgierskiej w Ujpeszcie zaprasza na Koncert Charytatywny, który odbędzie się 10 marca o godz. 18.00 w Ośrodku Kultury - Polgár Centrum (Budapeszt IV., ul. Árpád 66). Wystąpią: Chór św. Kingi, Chór rodzin polonijnych „Kleksiki”, zespół rockowy U2RÓ /juturo/, zespół taneczny „Polonez” i utwory na skrzypcach zagra Benedek Gajdos

Patronat nad koncertem objęli: Ambasador RP na Węgrzech Roman Kowalski i Posłanka do Parlamentu Węgier Ilona Ékes.

MEGHÍVÓ

A IV. kerületi Lengyel Kisebbségi Önkormányzat és a Lengyel-Magyar Barátság Klub karitatív koncertre hívja az érdeklődőket, március 10-én 18 órakor az Újpesti Polgár Centrumban (Árpád út 66.) Fellép: a Szent Kinga kórus, a polóniai családok „Kleksiki” kórusa, a U2RÓ (juturo) rockegyüttes, a Polonez táncegyüttes, Gajdos Benedek pedig hegedűn játszik.

A koncert védnökei: Roman Kowalski, a LK magyarországi nagykövete, Ékes Ilona országgyűlési képviselő

ZAPROSZENIE

10 marca o godz. 16.00 Samorząd Polski V dzielnicy Budapesztu z okazji Dnia Kobiet organizuje w Polskim Stowarzyszeniu Kulturalnym im. J. Bema przedstawienie Teatru im. Józsefa Attili pt. Nőügyek (Kobiece sprawy), Jenő Heltaiego. Wystąpią: Artur Szócs i Csaba Zöld.

Podczas spotkania odbędzie się zbiórka pieniędzy przeznaczonych na wsparcie rodziny chorej dziewczynki Kingi Köllő.

MEGHÍVÓ

Az V. kerületi Lengyel Kisebbségi Önkormányzat szeretettel hívja az érdeklődőket március 10-én 16 órára a Bem J. Lengyel Kulturális Egyesületbe, ahol nőnap alkalmából Heltai Jenő „Nőügyek” című darabját adja elő a József Attila Színház. Szereplők: Szócs Artúr és Zöld Csaba.

Az előadás során szervezett gyűjtésből befolyt összeg a beteg Köllő Kinga családjának megsegítésére kerül

Nr konta na który można przekazywać polski 1%:

Fundacja Spełnionych Marzeń ING Bank Śląski — 29 1050 1025 1000 0022 7611 6304

z dopiskiem „Dla Kingi Köllő”

wpłaty dokonywane na konto prywatne:

Budapest Bank — 10103881 - 47104900 - 01001007

Kérem utalja lengyelországi jövedelmének 1%-át

átutalás közleménye: „Dla Kingi Köllő”

vagy adományozzon az alábbi magán számlaszámra



ŚWIĘTO CHRZTU PAŃSKIEGO

Święto Chrztu Pańskiego tradycyjnie przypada w niedzielę po uroczystości Objawienia Pańskiego, inaczej Trzech Króli. Wraz ze świętem chrztu Chrystusa kończy się liturgicznie okres Bożego Narodzenia, w Polsce jednak istnieje dawny zwyczaj kończenia tego czasu świętem Ofiarowania Pańskiego, czyli Matki Bożej Gromnicznej – 2 lutego. Dlatego do tego czasu można zachowywać szopkę w kościele i śpiewać kolędy.

Podczas uroczystej niedzielnej mszy świętej nasza parafia powiększyła się o nowo ochrzczone dziecko - Emilię. Oprawę mszy świętej uświetnił śpiewem

Chór p.w. św. Kingi, który z przepięknym koncertem kolęd wystąpił pod przewodnictwem dyrygenta Sylwestra Rostettera.

Małej Emilii, jej Rodzicom i Rodzeństwu wszyscy życzymy obfitych łask i błogosławieństwa Bożego.

A Vízkereszt napján tartott ünnepi szentmisén a plébániaközösség új taggal gyarapodott Emília keresztsége révén – a közösség Isten áldását kéri rá. Az ünnepi hangulathoz a Sylwester Rostetter vezényelte Szent Kinga kórus gyönyörű koncerttel járult hozzá.



DZIEŃ MIGRANTA I UCHODŹCY.

W drugą niedzielę po uroczystości Objawienia Pańskiego w Kościele katolickim obchodzony jest Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy. W instrukcji Papieskiej Rady ds. Duszpasterstwa Migrantów i Podróżujących (1978), która zachęca do regularnego obchodzenia Dnia Migranta, jest zapis, że Dzień ten: „Jest pomyślany jako odpowiednia okazja dla pobudzenia wspólnot chrześcijańskich do odpowiedzialności wobec braci migrantów oraz do obowiązku współdziałania w rozwiązywaniu ich różnorodnych problemów”.

W Polsce Dzień Emigranta Polskiego ustanowiono w 1929 roku z inicjatywy Ireny Puzyńianki, założycielki (1926) stowarzyszenia „Opieka Polska nad Rodakami na Obczyźnie” (uznanego za katolickie przez kard. Augusta Hlonda 11 listopada 1929 roku) i wówczas obchodzony był w listopadzie. W 1973 roku Konferencja Episkopatu Polski wydała dekret, na mocy, którego dniem szczególnych modlitw w intencji rodaków mieszkających za granicą został 3 maja. Obchody nie były aprobowane przez władze komunistyczne. Do jednej z większych manifestacji doszło 3 maja 1981 roku na Placu Zamkowym

w Warszawie (zgromadziła ponad 2 tys. uczestników). W 2001 roku Senat RP uchwalił, a w 2002 roku Sejm ustanowił ostatecznie dzień 2 maja, Dniem Polonii i Polaków za Granicą, przy czym patronat nad Polsnią za granicą objął Senat.

Mszę św. w Dniu Migranta i Uchodźcy odprawił ks. Wojciech Żmijan.

Błogosławiony Jan Paweł II do Polonii w krajach Beneluxu powiedział: „Im bardziej będziecie wierni Bogu, waszej tożsamości i kulturze, tym owocniejszy będzie wasz wkład nie tylko w dobro kraju i narodu, w którym tkwią wasze korzenie, ale także owocnie i skuteczniej będziecie mogli służyć dobru waszych nowych ojczyzn i społeczeństw, które współtworzycie.” Te słowa aktualne są także tu, teraz i dla nas.

Pragniemy bardzo serdecznie podziękować wszystkim, którzy przygotowali wspaniałe przedstawienie jasełkowe przedstawione po Mszy św. w Polskim Kościele - występującym Dzieciom, siostrze Weronice, siostrze Żeni, pani Ani, Rodzicom.



Vízkeresztet követő második vasárnap emlékezik meg az Egyház a Migránsok és Menekültek Világnapjáról. Ebből az alkalomból a szentmisét Wojciech Żmijan atya celebrálta. Lengyelországban – érintett lévén a témában – már 1926-ban létrejött a „Lengyel Gondoskodás a Külföldi Testvérekért” szervezet Irena Puzyńianka kezdeményezésére. Az emléknapot akkor novemberre helyezték. A kommunista kormányzat nem támogatta a megemlékezéseket, amelyet a Lengyel Püspöki Konferencia 1973-ban május 3-ra helyezett. A 2000-es évek elejétől a Lengyel Szenátus átvette a külföldön élő lengyelről való gondoskodás felelősségét, és május 2-ra helyezte az ünnepet.

DZIEŃ BABCI I DZIADKA.

*Nie wszystkie babcie lubią walczyki,
nie wszystkie noszą stare kolczyki,
nie wszystkie babcie mają po sto lat,
dla niejedynej babci wesoły jest świat.*

*Babcia, babcia to starsza dziewczynka,
co kiedyś miała usta jak malinka,
Mamę i tatę dawno wychowała,
za to w prezencie wnuki dostała, wnuki dostała
- To właśnie my!*

*Niektóre babcie przyznacie sami,
zatańczą disco razem z dziadkami,
i ja chcę bardzo mocno wierzyć w to,
że tak tańczyć będą lat przynajmniej sto.*

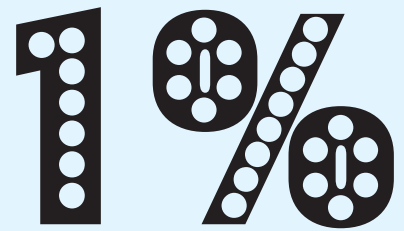
W tym roku Dni Babci i Dziadka przypadały na sobotę i niedzielę. Ślicznym prezentem dla licznie zgromadzonych Seniorów było przygotowane przez najmłodszych parafian przedstawienie. Po zaprezentowanych po mszy świętej w kościele krótkich wierszowanych jasełkach, które przygotowały siostry Żenia i Eliza wraz z parafialnymi przedszkolakami, w Domu Polskim w bardzo miłej atmosferze wysłuchaliśmy wierszyków na Święto Babci i Dziadka w wykonaniu Kiary i Maksymiliana.

Naszych Kochanych Seniorów polecamy Bogu w modlitwie i życzymy długich lat życia w zdrowiu, szczęściu oraz w Bożym pokoju.

Idén a Nagymamák és Nagypapák napja szombatra és vasárnapra esett. A nagy számban összegyűlt szépkorúakat a legfiatalabbak a mise után műsorral fogadták, amely aztán a Lengyel Házban is folytatódott.

Barbara Pál / ford. Sutarski Szabolcs ■





Święci zasłonięci (walentynkami)

14 lutego, niezależnie czy jest to jeszcze karnawał, czy już Wielki Post, wdarł się do nas amerykański zwyczaj obchodzenia Walentynki, niby na cześć świętego Walentego. Owszem święty Walenty był wielkim świętym i zawsze czczony był jako Patron od padaczki i chorób układu nerwowego, a w Ameryce również jako patron zakochanych.

Dla nas Europejczyków 14 lutego przypada ważne święto Cyryla i Metodego. W roku 1980 papież Jan Paweł II ogłosił ich współpatronami Europy, tym samym podnosząc dotychczas obowiązujące wspomnienie do rangi święta obok św. Benedykta, którego patronem Europy ogłosił papież Paweł VI. Cyryl i Metody, bracia, Grecy rodem z Tesaloniki, miasta, w którym żył i działał św. Paweł, od początku swego powołania weszli w ścisłe związki duchowe i kulturowe z Kościołem patriarchalnym w Konstantynopolu, słynnym podówczas z rozwoju nauki i aktywności misyjnej; w tamtejszej też szkole, stojącej na wysokim poziomie, zdobyli wykształcenie. Obaj obrali zakonny stan życia, łącząc obowiązki powołania zakonnego z posługą misyjną, której pierwsze świadectwo dali wyruszając na ewangelizację Chazarów. Głównym ich dziełem ewangelizacyjnym była misja na Wielkich Morawach, wśród ludów zamieszkujących podówczas Półwysep Bałkański, i ziemie nad Dunajem, a stało się to na prośbę księcia morawskiego Rościsława, skierowaną do Cesarza i do Kościoła konstantynopolańskiego. Ażeby odpowiedzieć wymogom swej apostołskiej posługi pośród tych ludów, dokonali przekładu Ksiąg świętych na ich język, kładąc tym samym podwaliny pod całe ich piśmiennictwo. Dlatego też uważani są nie tylko za apostołów Słowian, ale także za ojców kultury wśród wszystkich ludów i narodów, dla których pierwszy zapis języka słowiańskiego nie przestaje być podstawowym punktem odniesienia w dziejach ich literatury. Cyryl i Metody spełniali posługę misyjną w jedności zarówno z Kościołem konstantynopolańskim, przez który zostali posłani, jak i z rzymską Stolicą św. Piotra, przez którą zostali potwierdzeni, co było wyrazem jedności Kościoła, która za czasów ich życia i działalności nie została porażona nieszczerstwem rozłamu pomiędzy Wschodem a Zachodem, jakkolwiek stosunki pomiędzy Rzymem i Konstantynopolem były już nacechowane pewnymi napięciami. W Rzymie Cyryl i Metody zostali przyjęci ze czcią przez papieża i przez Kościół rzymski oraz znaleźli aprobatę i poparcie dla całej swej działalności misyjnej. Znajdowali również obronę, gdy działalność ta, z powodu odmienności języka używanego w liturgii, napotykała na przeszkody ze strony niektórych niechętnych środowisk zachodnich. W Rzymie zakończył swe życie Cyryl (14 lutego 869 roku) i tu też został pogrzebany w kościele św. Klemensa - natomiast Metody wyświęcony został przez papieża na arcybiskupa starożytnej stolicy Sirmium i posłany na Morawy, aby dalej prowadził tam swe opatrnościowe dzieło apostołskie; rozwijał je wśród ludu wraz ze swymi uczniami gorliwie i odważnie aż do końca życia (6 kwietnia 885 roku).

x. Karol Kozłowski ■

Bálint-napi szentek (valentinkodással beárnyékolva)

Február 14-én mindentől függetlenül – tart-e még a farsang, vagy már nagybőjt van – elharapódzott a Valentin-nap ünneplésének amerikai szokása. Tény ugyan, hogy Szent Bálintot Európában is jelentős szentként tisztelik, viszont február 14-re esik egy másik jelentős emléknap is: Cirill és Metód ünnepe. A görög születésű misszionárius szerzetes testvérpárt II. János Pál pápa 1980-ban Európa társpatrónusaiént ismerte el (Szent Benedek mellett). Fő misszionáriusi tevékenységük a Nagymorva Birodalom szláv népeinek a térítésére irányult a Balkán félszigeten és a Duna mentén. A cél érdekében lefordították a Szent Írásokat a nyelvükre – mintegy mellel pedig lerakták a népek írásbeliségének az alapjait. Cirill és Metód a konstantinápolyi egyházzal összhangban végezte munkáját, de Rónával is egységben voltak (Cirill ráadásul Rómában halt meg 869 február 14-én), hiszen még Kelet és Nyugat szerencsétlen szakadása előtt tevékenykedtek.

ford. SutarSKI Szabolcs ■



Polskie Stowarzyszenie Kulturalne im Józefa Bema na Węgrzech dziękuje Ofiarodawcom za wsparcie, które w roku 2011 uzyskało z odprowadzenia 1% od dochodów osobistych. Liczymy na gotowość wsparcia tą drogą naszej organizacji także w 2012 roku. Zainteresowani powinni na dyspozycji podać nazwę i adres Stowarzyszenia oraz nasz numer podatkowy.

Zarząd stowarzyszenia

Az Egyesület vezetősége

19000943-1-41

Magyarországi Bem József Lengyel Kulturális Egyesület
1051 Budapest, Nádor u.34.II/1

Bankszámlaszám: OTP 11705008 – 20012759 - 00000000

W imieniu Stowarzyszenia Katolików Polskich na Węgrzech p.w. św. Wojciecha, Dom Polski im. Jana Pawła II., 1103 Budapest, Óhegy u.11. dziękujemy wszystkim ofiarodawcom za wsparcie poprzez odpis 1 % od dochodów w roku 2010. Zebrana kwota została przeznaczona na zorganizowanie bogatych programów Stowarzyszenia św. Wojciecha, działalność przedszkola, klubu seniora, chóru św. Kingi, koszty utrzymania Domu Polskiego, wydawanie polonijnego kalendarza i kwartalnika „Quo Vadis”. Prosząc o pamięć, przypominamy nasz numer podatkowy:

Zarząd

A magyarországi Szent Adalbert Lengyel Katolikusok Egyesülete és a II. János Pál pápáról nevezett Lengyel Ház köszöni a támogatásokat, amit a 2010-es év utáni személyi jövedelemadó 1%-os felajánlásából kapott. Az összegyűlt összeg az Egyesület gazdag programjainak összeállítását, az óvoda, az idősek klubja, a Szent Kinga kórus működtetését, a Lengyel Ház fenntartását illetve a polóniai kalendarium és a „Quo Vadis” negyedéves folyóirat kiadását szolgálta. Kérjük, gondoljanak ránk idén is!

Adószámunk:

Vezetőség

18043341 - 1 - 42

Zgodnie przepisami ogłoszonymi w Ustawie o Prawach Mniejszości (nr CLXXIX z 2011) z dniem 1 stycznia 2012 roku zostają zmienione wcześniejsze nazwy samorządów mniejszościowych na samorządy narodowe. Zgodnie z 92. § (4) ustęp b) punktem ww. przepisów o nazwie danego samorządu decyduje jego ciało przedstawicielskie, zebranie plenarne. Ze względu na fakt, że po polsku słowo narodowość w nazwie samorządu brzmi nieco nietypowo, sugerujemy przyjęcie nazwy „Samorząd Polski w ...”, niezależnie od formy, jaką Zarząd przyjmie w języku węgierskim. Ogólnokrajowy Samorząd Polski na Węgrzech, Országos Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat – na wzór wielu innych mniejszości – z dużą dozą prawdopodobieństwa na najbliższym posiedzeniu plenarnym (2012.02.25.) zmieni swą nazwę na „Országos Lengyel Önkormányzat”, „Ogólnokrajowy Samorząd Polski na Węgrzech”. O podjęciu decyzji roześlemy informację.

A nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. Törvény (Njtv) értelmében a korábbi kisebbségi önkormányzatok elnevezése nemzetiségi önkormányzatra változott 2012. január 1-től. Az Njtv. 92. § (4) bekezdés b) pontja értelmében a nemzetiségi önkormányzat képviselő-testülete, közgyűlése minősített többséggel dönt a nemzetiségi önkormányzat elnevezéséről. Tekintettel arra, hogy lengyelül a „narodowość” szó nagyon különlegesen hangzik, javasoljuk a „Samorząd Polski w ...” elnevezést, függetlenül attól, hogy dönt a közgyűlés a magyar nevről. Ami az Országos Lengyel Nemzetiségi Önkormányzatot illeti, előreláthatólag nevünket – több más nemzetiség mintájára – a következő közgyűlésünkön (2012.02.25.) „Országos Lengyel Önkormányzat”-ra, lengyelül „Ogólnokrajowy Samorząd Polski na Węgrzech”-re fogjuk változtatni. A határozat megszületéséről tájékoztatást küldünk.

Oddając głos innym...

Dwa nurty

Podając się refleksji nad różnymi wymiarami współczesnego chrześcijaństwa, chciałbym stopniowo pracować nad jego coraz pełniejszym zrozumieniem. Moim zamysłem jest jednak nie tyle mówić o teologii – w której brak mi kompetencji – co raczej szukać punktów stycznych między wiarą w Chrystusa a ludzką codziennością.

Na początek proponuję skoncentrować się na zaobserwowanym przeze mnie napięciu wśród katolików, które przynajmniej częściowo wynika z „unoszącej się w powietrzu” niechęci do Kościoła. Mam tu na myśli specyficzny podział wiernych oparty na sposobie postrzegania tak swych współwyznawców jak i własnego wyznania.

Katolicy nie stanowią bowiem jednorodnej grupy. Nie należałoby zresztą tego oczekiwać, bo sposobów przeżywania wiary jest wiele i są one zawsze kombinacją osobowości jednostki oraz kontekstu społeczno-kulturowego, w którym przyszło jej funkcjonować. Jedność katolików rozumiana jest przede wszystkim jako wspólna wiara w Chrystusa, Boga-Człowieka i Zbawiciela ludzkości, oraz podporządkowanie się pasterskiemu (duchowemu) przewodnictwu papieża i pozostałych z nim w łączności biskupów. Takie ujęcie jedności jest dostatecznie pojemne, aby ogarnąć daleko odmiennie gusta, wrażliwości i duchowe potrzeby wiernych, bez zmuszania do poszukiwania koncepcji alternatywnych.

Niemniej wewnętrzne podziały są faktem. Przyjmując „doczesną” optykę, wyróżnia się kategorie katolików „postępowych” lub „liberalnych”, umieszczając ich na jednym krańcu osi. Na jej drugim końcu lokuje się tzw. „ultrakatolików”, którym nadaje się prześmiewczą łatkę „świętsi od papieża”. Inna stosowana metoda podziału wyróżnia katolików „otwartych” i „zamkniętych”, co w jakimś sensie ma odnosić się do przyjętej strategii postrzegania świata: przyjaznej i optymistycznej albo tej określanej jako syndrom „oblężonej twierdzy”.

Katolicyzm „liberalny” – na ile sam go rozumiem – nie znosi zaścianowości, wąskiego myślenia, ślepego podporządkowania się dogmatom i nauczaniu Kościoła. Wyraża głębokie przywiązanie do wolności jednostki, która za pomocą własnego rozumu winna znaleźć swoje miejsce w łonie katolicyzmu; pozostaje przeto nieufny wobec wszelkiej maści radykalizmu i odważnie szuka sposobów uzgodnienia wiary z wielokulturową i zsekularyzowaną rzeczywistością współczesnego

świata. Domaga się też wewnątrz-kościelnej dyskusji na palące tematy i gotów jest reinterpretować Tradycję, aby lepiej odpowiedzieć na „znaki czasu”; otwarty jest na dialog i dość koncyliacyjny w sferze etyki szczegółowej; kładzie nacisk na „inkluzywny” charakter wspólnoty Kościoła.

Katolicyzm w wersji „ultra” – ponownie wedle mojego postrzegania – jest nim przede wszystkim ze względu na swoje nieprzejednanie w sprawach fundamentalnych. Sprzeciwia się kosmopolityzmowi „liberalistów” tylko wtedy, gdy ten prowadzi do rozmycia się zasadniczego przekazu głoszonej przez Kościół Dobrej Nowiny. Podkreśla istotną rolę obrzędowości w kształtowaniu ludzkiej duchowości oraz z ostrożnością podchodzi do manipulacji Tradycją, szanując intelektualne i duchowe bogactwo dziedzictwa Kościoła; jest gotów na interakcję ze światem, ale jednocześnie wyraźnie zaznacza własną tożsamość, domagając się jej poszanowania. Mówiąc o Bożej miłości i miłosierdziu, nie rezygnuje z przypominania o Bożej sprawiedliwości oraz o indywidualnych (i realnych) konsekwencjach pójścia za złem. Bywa szorstki w dyskusji, wstręmieliwy w „poklepywaniu” po plecach, przekonany o przechowywanym w Kościele depozycie prawdy, mocniej akcentujący „znak sprzeciwu” dla świata, a przez to mniej lubiany i silniej deprecjonowany.

Łatwo zauważyć, że powyższe obrazy tylko częściowo odzwierciedlają rzeczywistość. Nie brakuje przecież przypadków, na podstawie których dałoby się wywnioskować, że mamy do czynienia z dwoma skrajnie odmiennymi światami: jednym nieustannie reformującym Kościół, jedynającym go ze współczesnymi prądami kulturowymi i intelektualnymi oraz stępującym ostrze ewangelicznego radykalizmu; i drugim, skoncentrowanym na nieustępliwym zwalczaniu wpływów świata w Kościele i desperacko próbującym uchronić katolicką tożsamość przed zatonięciem w eklektycznej wielokulturowości współczesnego społeczeństwa.

Nie chciałbym jednak iść tą drogą. Dla mnie te dwie „kategorie” przynoszą przede wszystkim nadzieję na eklezjalny pluralizm, który ani przez chwilę nie pozwala nikomu na samozadowolenie, stawiając nowe wyzwania i krytycznie weryfikując dotychczasowe rozwiązania. Bez wątpienia oba sposoby przeżywania wiary, a także rozumienia i krytykowania Kościoła czy postaw współwyznawców, wiążą się z groźbą popełnienia błędów. Z drugiej strony nie należy zapominać, że gdy oba

te nurty mogą ze sobą współpracować dla większej jedności i duchowo-kulturowego bogactwa Kościoła, to także często ludzka pycha i głupota – przypadłości o uniwersalnym zakresie oddziaływania – potrafią cały ten wysiłek zniweczyć. I to już nie jest wtedy wina chrześcijaństwa. ■

Wojciech Kozłowski

A katolikusok egysége mindenekelőtt a Krisztusban, mint Isten-Emberben, az emberiség Megváltójában való közös hitet, illetve a pápa (és a vele közösségekben maradó püspökök) lelkipásztori főségének az elismerését jelenti. Ezen túl a katolikusok nem képeznek egységes csoportot. Két végletként meg lehet különböztetni a „haladó” vagy „liberális” katolikusokat, illetve az ún. „ultrakatolikusokat”.

A liberális katolicizmus jellemzői: a szűklátókörűség, a dogmáknak és az egyházi tanításnak való vak alárendelődés elutasítása; az egyéni szabadság igénye; bizalmatlanság a radikális megoldásokkal iránt; a hit és a valóság összeegyeztethetőségének igénye; egyházon belüli viták lefolytatása aktuális témákkal kapcsolatban, a hagyomány megújítására való fogékonyság.

Az ultra jellegű katolicizmus jellemzői: hajlíthatatlanság alapvető kérdésekben; az Egyház által hirdetett örömhír kilúgozásának elutasítása; szertartásosság; ragaszkodás a hagyományokhoz; az isteni szeretet és irgalmasság az igazságosság hangsúlyozása; keménység a vitákban.

Könnyű lenne levonni a következtetést, hogy két szélsőségesen különböző világgal van dolgunk: az egyik az Egyházat folyton reformáló irányzat, a másik pedig szüntelen azon munkálkodik, hogy megőrizze az Egyházat a világi befolyásoktól. Csak-hogy kétségek hiányában a hit megélésének, az Egyházi tanítás megértésének vagy kritizálásának mindkét módja a hibák elkövetésének a lehetőségét hordozná magában, ráadásul mindkét irányzat képes együttműködni egymással az Egyház nagyobb egységének és lelki-kulturális gazdagságának javára.

Az, hogy az emberi gőg és butaság képes minden erőfeszítést tönkretenni, viszont már nem a kereszténység hibája.

ford. SutarSKI Szabolcs

POLSKA PARAFIA PERSONALNA W BUDAPESZCIE

Księża Chrystusowcy

Siostry Misjonarki Chrystusa Króla

Lengyel személyi Mindenkor Segítő Szűz Mária Plébánia

Societas Christi pro Emigrantibus Polonis

Krisztus Király Misszionárius Nővérek

1103 Budapest, Óhegy u. 11.

tel/fax: 1 431 84 13

e-mail: plebaniapl@onet.eu

www.parafiabudapest.republika.pl

MSZE ŚWIĘTE w języku polskim
w niedziele i święta – 10.30 i 18.00
każdy piątek – 17.00

SZENT MISE magyar nyelven
vasárnap és ünnepnapokon – 9.00
hétköznapi napokon – 7.30

Samorząd w Békéscsaba

POLONIA W ŚRODKU „BURZLIWEGO KĄTA”

Ta część Węgier, której stolicą jest Békéscsaba, otrzymała nazwę burzliwego – bo dawniej społecznie niespokojnego – kąta (Viharsarok). Owe tereny zostały zasiedlone w IX/X wieku przez węgierskie plemię Vata, zaś po tureckich spustoszeniach XVI i XVII stulecia sprowadzono tam osadników słowackich, serbskich, niemieckich i rumuńskich, uzupełniając w ten sposób ocalałą ludność węgierską. O Békéscsabi kroniki wspominają od 1332 roku, była to jednak wieś o nazwie Csaba, która z biegiem czasu uzyskała nawet – nieco ironiczne – miano „największej wsi w Europie”. Prawa miejskie otrzymała w 1840 roku. W wyniku dyktatu pokojowego w Trianon Békéscsaba znalazła się blisko granicy okrojonych Węgier, ale lata międzywojenne były dla niej okresem dalszego rozwoju. Po II wojnie, w 1950 r., stolica województwa Békés została przeniesiona z sąsiedniego miasta Gyula do Békéscsaby. W latach 60-70 nastąpił wzrost przemysławiana miasta. Szczególnie silnie rozwinął się przemysł rolno-spożywczy. Zmiana ustroju spowodowała początkowo zahamowanie gospodarcze, ale lata dwutysięczne znów przyniosły korzystne przeobrażenia ekonomiczne oraz urbanistyczne tego około sześćdziesięciopięciotysięcznego obecnie miasta.

Pamiętek polskich, związków z polsnością w Békéscsabi – podobnie jak i w całym województwie – prawie nie ma. Można natknąć się w mieście jedynie na ulice o nazwach: Bema, Batorego i Św. Władysława (Łászló), a po śmierci (1935) marszałka Józefa Piłsudskiego dzisiejsza ulica Rakoczego od niego została nazwana, jednak za czasów komunistycznych (1946) nazwę tę anulowano. Założycielem szpitala miejskiego w XIX w. był Pál Réthi – Polak po matce, z domu Szczarskiej. Szpital ten nosi jego imię.

Polacy osiadli w woj. Békés i w Békéscsabi przybywali na te tereny głównie w II poł. XIX stulecia, będąc częstokroć utożsamiani ze Słowakami ze względu na podobieństwo językowe, jest też szereg polsko-węgierskich małżeństw mieszanym z lat sprzed 1990 r. Ludność polskiego pochodzenia zaczęła organizować się od niedawna. W 1997 roku powstał w Békéscsabi Klub Polski, będący jednocześnie członkiem Polskiego Stowarzyszenia Kulturalnego im. Bema oraz Stowarzyszenia Katolików Polskich pw. św. Wojciecha. Klub ten przekształcił się w 2000 r. w niezależne Stowarzyszenie Kulturalne Przyjaźni Polsko-Węgierskiej, z terenem działania rozszerzonym na całe województwo Békés. Stowarzyszenie skupia obecnie ponad 130 członków. Dwa lata później utworzony został w Békéscsabi także lokalny Samorząd Mniejszości Polskiej, a w 2006 r. powstał z inicjatywy Stowarzyszenia Chór Mieszany im. Fryderyka Chopina. W okresie ostatnich piętnastu lat nastąpiła zatem intensyfikacja zorganizowanego życia Polonii. Stowarzyszenie i Samorząd ściśle współdziałają ze sobą, zakładając podobne cele i stawiając przed sobą podobne, częstokroć wspólne urzeczywistniane zadania kulturalne i oświatowe. Do najważniejszych wydarzeń minionych lat można zaliczyć coroczne wspólne wycieczki latem do Polski: poczynając od 2001 r. do Tarnowskich Gór, będącego (od 1994) miastem partnerskim Békéscsaby; do Warszawy (2003), gdzie przewodnikiem był wcześniejszy konsul polski w Budapesz-

cie – Zenon Tarnowski; do Wielkopolski (2009), dla zapoznania się na miejscu z początkami polskiej państwowości; w roku 2011 natomiast do Zakopanego, Krakowa i do Pienin. W listopadzie odbywa się „Dzień Polski”, połączony z programami historyczno-oświatowo-artystycznymi, jak w 2010 r., kiedy zaprezentowana została wystawa „Polscy uchodźcy na Węgrzech”. Na maj przygotowywane są programy związane ze Świętem Konstytucji oraz Światowym Dniem Polonii: w 2011 r. było to otwarcie wystawy „Współczesna kultura polska”. Właściwie prawie każdy miesiąc roku jest poświęcony jakiemuś rodzajowi programów. W marcu, poczynając od 2007 roku, przygotowywane są prezentacje artystyczne z okazji Dnia Przyjaźni Polsko-Węgierskiej, jak pokaz filmów Krzysztofa Zanussiego (2008). W październiku odbywa się od lat, organizowany z ramienia miasta Festiwal Kiełbasiany, przy czym biorą w nim udział miejscowe organizacje polonijne – również, jako łącznik pomiędzy władzami miejskimi a Tarnowskimi Górami, gdyż odbywa się wtedy także spotkanie miast partnerskich. (Tarnowskie Góry urządzają z kolei we wrześniu trzydniowy festiwal regionalny „Gwarki”, na który – obok delegacji miasta Békéscsaba – zapraszani są przedstawiciele miejscowej Polonii.) Od 2008 r. organizowane są międzynarodowe spotkania poetyckie (dotychczas odbyły się dwa, drugie w 2011 r.), z udziałem zapraszanych poetów z Polski, Węgier oraz niektórych krajów sąsiednich. Pamiętkami po nich pozostały tomiki-antologie: „Wspólną drogą” oraz „Wspólną drogą 2”. Ważną inicjatywą Polaków było nawiązanie (2008) kontaktów z węgierską organizacją „Koła Przyjaciół Byłych Wychowanków Liceum im. F. Bolyaiego” w siedmiogrodzkim mieście Marosvásárhely, co zaowocowało (2010) odnowieniem w tym mieście grobu jednego z oficerów gen. Bema oraz konferencją „1000 lat węgiersko-polskich kontaktów” i węgierskojęzyczną broszurą pod tym samym tytułem. SMP ustanowił miejscową nagrodę „Za zasługi dla Polonii w Békéscsabi”. W roku 2011 nagrodę tę otrzymał autor książki „Lengyel gyökerek, viszonyok és helyzetek Békésben” (Polskie korzenie, stosunki i sytuacje w rejonie Békés).

Założony ponad pięć lat temu Chór im. F. Chopina posiada w repertuarze świeckie i kościelne pieśni kompozytorów polskich, węgierskich oraz zagranicznych, występując zarówno na Węgrzech, jak i w Polsce. Wziął między innymi udział w 2008 r. w warsztatach muzycznych w Polsce, a rok później w Międzynarodowym Festiwalu Chórów GAUDE CANTEM w Bielsku-Białej, zaś w 2011, w warsztatach choralnych w Koszalinie. Poza tym występował na Węgrzech np. z okazji Światowego Dnia Muzyki, Otwartych Nocy w Świątyniach, daje też koncerty Bożonarodzeniowe. Od 2008 roku chór uzyskał już szereg nagród.

Sylwetki polonijne:

Máté László – nauczyciel fizyki i elektryczności w jednej ze średnich szkół zawodowych w Békéscsabi. Inicjator współpracy ze szkołą zawodową z Myślenic oraz nawiązania kontaktów partnerskich z Tarnowskimi Górami. Współzałożyciel Stowarzyszenia Kulturalnego Przyjaźni Polsko-Węgierskiej i jego prezes od 2008, zastępca przewodniczącego miejscowego SMP.

Małgorzata Leszkó – urodzona w Polsce, w Dąbrowie Górniczej (z domu Mikołajczyk) od 1983 r. żyje na Węgrzech, w Békéscsabi. Nauczycielka, polonistka, zapoczątkowała w 1997 r. nauczanie języka

polskiego w szkółce niedzielnej, przekształconej w 2004 r. w oddział OSP. Współzałożycielka Stowarzyszenia Kulturalnego Przyjaźni Polsko-Węgierskiej i jego prezes w latach 2001-2008. Od początku przewodnicząca miejscowego SMP. W latach 2003-2007 radna OSP. Członek Chóru im. Chopina i jego prezes.

Renata Korpa – urodzona w Polsce, we Lwówku Śląskim (z domu Majchrzak), od 1984 r. żyje w Békéscsabi. Współzałożycielka i członek Stowarzyszenia oraz SMP.

Hevesi József – członek Zarządu Stowarzyszenia.

Leszkó Pál – radny SMP, mąż Małgorzaty.



Konrad Sutarski
(na podstawie danych M. Leszkó)

Lengyel emlékeket alig találunk Békés megyében – ezen belül Békéscsabán. Itt csupán három lengyel vonatkozású utcanévvel lehet találkozni, illetve – az anyja révén félig lengyel – alapítójáról elnevezett helyi kórház tartozik még ebbe a körbe. Lengyelek főként a XIX. század második felében telepedtek le a megyében és Békéscsabán, továbbá a rendszerváltás előtt számos vegyes házasság gyarapította még a polónia létszámát, amely közösségként nem régóta szerveződik. 1997-től kezdődően Lengyel Klub működött a Bem J. LKE és a Szent Adalbert Egyesület tagozataként. 2000-ben a Klub átalakult a megyei hatáskörű független Lengyel-Magyar Barátság Kulturális Egyesületté, amely jelenleg 130 fölötti taglétszámmal rendelkezik. A helyi LKÖ 2002-ben alakult meg. 2006-ban az Egyesület kezdeményezésére létrejött a Fryderyk Chopin vegyeskórus. Az Egyesület és az LKÖ szorosan együttműködik egymással, ennek köszönhetően a polónia közösségi élete megélné a múlt 15 évben. Az elmúlt évek fontosabb eseményeinek felsorolása is hosszú listát eredményez. Közéjük tartoznak a 2001-től évente megtartott közös lengyelországi utazások. Az évkör szinte minden hónapjában – valamilyen ünnep kapcsán – alkalom adódik történelmi-művelődési-művészeti rendezvények megtartására (pl. március – a Lengyel-magyar Barátság Napja; május – az Alkotmány Ünnepe és a Polónia világnapja; október – Kolbászfesztivál; november – a Függetlenség Napja). A polónia úgy csöppent bele a kolbászfesztiválba, hogy Békéscsaba lengyel testvérvárosát – Tarnowskie Góryt – képviselő küldöttség minden évben hivatalos a Fesztiválra, s a két város közötti közvetítést a helyi polónia látja el. Immár két alkalommal is sor került Békéscsabán Nemzetközi Költőtalálkozóra, amelyen magyar, lengyel és egyes szomszédos országokbeli költők vettek részt. Az Egyesület erdélyi kapcsolatainak köszönhetően pedig Marosvásárhelyen sikerült konferenciát rendezni a „Lengyel-magyar kapcsolatok 1000 éve” címmel, illetve egyúttal Bem tábornok egyik elesett katonájának helybeli sírját felújítani. A LKÖ megalapította a „Békéscsabai Polónia Szolgálatáért” díjat.

Polóniai aktivisták: Máté László, Małgorzata, Renata Korpa, Hevesi József, Leszkó Pál

ford. Sutarski Szabolcs

Niepodległość Polski w świetle literatury II.

Literatura, podtrzymująca ducha w narodzie, rozdzielona po upadku powstania listopadowego na emigracyjną i krajową, na emigracji utraciła impet po Wiośnie Ludów, natomiast w podzielonym na trzy zabory kraju miała znikome możliwości realizacyjne w zakresie bezpośredniego ujawniania i przekazywania uczuć patriotycznych. Nastąpiła powolna zmiana metod działań społecznych, nakierowanych na realistyczne podejście do ochrony bytu narodu w warunkach niewoli, ruszczonego i germanizowanego. Tego rodzaju postępowanie nasiliło się zwłaszcza po upadku kolejnego powstania – styczniowego (1863-64) – i ono zrodziło potrzebę pracy organicznej w warunkach powstałych po likwidacji polskich urzędów i polskiego szkolnictwa (zwłaszcza w zaborze rosyjskim oraz pruskim), zaś w literaturze wspomogło rozwój kierunku nazwanego pozytywizmem. O ile w epoce romantyzmu dominująca była rola poezji, o tyle pozytywizm zaowocował przede wszystkim wyśmienitą prozą, wyniesioną na nieosiągalne dotychczas wyżyny szczególnie w wyniku rozkwitu twórczości Elizy Orzeszkowej, Bolesława Prusa oraz Henryka Sienkiewicza – pierwszego polskiego laureata Nagrody Nobla (1905). Eliza Orzeszkowa (1841-1910) wzięła udział w powstaniu styczniowym i to w dużej mierze zaważyło na charakterze jej pisarstwa. Była pierwszą polską – można rzec – zawodową pisarką. Osiedlając najpierw w Grodnie, potem zaś w Warszawie, twórczość literacką traktowała jako spełnianie misji wychowywania zniewolonego politycznie społeczeństwa. Z tego punktu widzenia do najważniejszych dzieł tej powieściopisarki, ale i przynajmniej równie wybitnej nowelistki zaliczają się powieści „Nad Niemnem” (1887) posiadająca cechy niemal eposu narodowej (w owych czasach, kiedy Polacy i Litwini tworzyli dwie zbratane ze sobą części narodu niejako tego samego). Uosobieniem patriotycznej postawy jest tam młody demokrat Witold Korczyński. Drugim ważnym dziełem, w którym Orzeszkowa wraca do okresu powstania, jest zbiór opowiadań „Gloria Victis” wydany w roku śmierci autorki. Uznaniem, jakim cieszy się Bolesław Prus (właściwe nazwisko Aleksander Głowacki, 1847-1912) pozostawało za jego życia nieco w tyle za popularnością Orzeszkowej oraz Sienkiewicza. Prus za udział w powstaniu styczniowym skazany został przez władze carskie na anulowaną później karę śmierci, był więziony na zamku w Lublinie. Intelktualista o zainteresowaniach naukowych uważał za podstawę działań harmonijną współpracę jednostek z warstwami i grupami społecznymi, gdyż jedynie społeczeństwo spójne wewnętrznie ma szansę na rozwój,

a więc i na wyzwolenie się spod obcego jarzma. Najwybitniejszym dziełem Prusa jest „Lalka” (1887-89), wielka polska powieść psychologiczna, w której idealizm głównego bohatera – byłego powstańca – Wokulskiego przegrywa z cynizmem jego moralnych oponentów w nowym świecie zimnej kalkulacji kapitalistycznej. Prus w „Lalce” pośrednio wskazuje społeczeństwu, które utraciło już wiarę w skuteczność zbrojnych powstań, drogę jeszcze inną: (brakującą Wokulskiemu) zimną stanowczość działań moralnych w zmaganiach ze złem.

Henryk Sienkiewicz (1846-1916) jest najbardziej chyba barwnym piewą polskiej historii (jakkolwiek konkurował z nim pod tym względem starszy, romantyk, Józef Ignacy Kraszewski, autor „Starej baśni” przypominającej prehistoryczne czasy Popiela i Piasta). Jako młody dziennikarz wyjechał Sienkiewicz na okres dwóch lat do Stanów Zjednoczonych, a następnie rok jeszcze spędził na zachodzie Europy. Wyjazd ten zachwiał w pisarzu wiarę w możliwości stworzenia na świecie powszechnej harmonii, wzmocnił w nim natomiast zamiar służenia swojemu własnemu narodowi przez przypomnienie piórem jego dawnej świetności i bohater- skich czynów. Zainteresowania historyczne nie mieściły się, co prawda, w ramach kanonów pozytywistycznych, jednak powieści opisujące dzieje polskiego narodu przyniosły Sienkiewiczowi zasłużone uznanie ogromnej części społeczeństwa. Dzieła te porównywane są z wielkimi historycznymi kompozycjami malarskimi Jana Matejki. Ogromną panoramę Rzeczypospolitej XVII wieku stworzył Sienkiewicz w trylogii „Ogniem i mieczem” (1884), „Potop” (1886) i „Pan Wołodyjowski” (1887-88), będącej wielowątkową opowieścią o wojennych zmaganiach kraju i biorących udział w tej zawierusze postaciach zapadających głęboko w pamięci czytelnika, jak Kmicic, Zagłoba, bądź Skrzetuski i jego umiłowana Helena. Jakkolwiek Sienkiewicz nagrodę Nobla otrzymał za najbardziej spopularyzowaną na świecie powieść „Quo vadis”, to jednak za szczytowe jego osiągnięcie można uznać „Krzyżaków” (1900), będących znakomicie skonstruowaną i przeplecioną głębokim patriotyzmem powieścią, przedstawiającą czasy Władysława Jagiełły i zwycięskiej walki z zakonem krzyżackim, zakończonej bitwą pod Grunwaldem.

Jakkolwiek w gronie pisarzy pozytywistycznych przewagę uzyskała proza, to jednak i liryka miała swoje wybitne osiągnięcia, służąc i ona pocieszeniu serc. W pierwszym rzędzie odnosi się to do twórczości Asnyka (1838-97), członka „wrześniowego” rządu powstańczego, autora wiersza „Do młodych”

oraz cenionego i głębokiego filozoficznie cyklu sonetów „Nad głębią”, w których daje wyraz wierze w odzyskanie przez Polskę niepodległości (drogą ewolucji i moralnego doskonalenia się). Drugą wielką indywidualnością była Maria Konopnicka (1842-1910), wyczułona na problematykę społeczną, autorka wiersza „Nie rzucim ziemi skąd nasz ród, / Nie damy pogrześć mowy”, znanego pod tytułem „Rota” i śpiewanego w sytuacjach podobnie podniosłych, jak węgierski „Szózat”.

Późne utwory pozytywistów powstawały jeszcze w początkach XX wieku, jednak nowy kierunek – zwany najczęściej młodopolskim – zaczął przejmować panowanie w literaturze już około 1890 roku..

Konrad Sutarski ■

(c.d.n. w następnym numerze)

A nemzeti irodalom az emigrációban lendületét vesztette a Népek Tavaszát követően, a három részre szakított országban pedig nagyon korlátozott lehetőségek voltak a nemzeti érzelmek megjelenítésére és közvetítésére. A lengyel hivatalnoki, illetve iskolarendszer nélkülsége és az elnyomás körülményei között új módszereket kellett találni a nemzet védelmére, ami az irodalomban a pozitivizmus megerősödését eredményezte.

Míg megelőzően, a romantika korában a költészet virágzott, addig a pozitivizmus prózában eredményezett nagyszerű alkotásokat.

Eliza Orzeszkowa (1841-1910) az irodalmi tevékenységre misszióként tekintett, amely a politikailag rabságban tartott társadalom művelődését volt hivatott elősegíteni. Kiváló elbeszélő műveket és novellákat alkotott.

Bolesław Prus (1847-1912) tudományos érdeklődésű értelmiségiként úgy tartotta, hogy nagy szükség van az egyén együttműködésére a társadalom különböző rétegeivel és csoportjaival, mert csak a harmonikus belső viszonyokkal rendelkező társadalomnak van esélye a fejlődésre, és annak eredményeként az idegen iga lerázására.

Henryk Sienkiewicz (1846-1916) fiatalon Amerikában majd Nyugat-Európában töltött három évet. Az ekkor szerzett tapasztalatai szétfoszlatták számára a reményeket a harmonikus világba beintegrálására, viszont felerősítették benne a nemzet tolla való szolgálatának szándékát, amit a régi idők szentségének és hősiességének a leírásával gyakorolt. Annak ellenére, hogy a munkái formailag nem feleltek meg a pozitivizmus kánonjának, Sienkiewicz nagy elismerést szerzett magának a lengyelség körében, később pedig nemzetközi sikert is aratott az irodalmi Nobel-díj elnyerésével.

A költészet terén Asnyk (1838-97) és Maria Konopnicka (1842-1910) munkásságát kell még feltétlenül megemlíteni.

ford. Sutarski Szabolcs ■

(folytatás a következő számban)

KIÁLLÍTÁS

Biblia pauperum

15 stycznia 2012 r. w Domu Polskim w Budapeszcie została otwarta kolejna wystawa – tym razem zainteresowanym pokazane zostały grafiki Noemi Tavaszy pod wspólnym tytułem „Biblia pauperum”. Artystka jest nie tylko graficzką, ale i malarką, a jej obrazy mogliśmy już poznać w roku 2010,



kiedy to również w Domu Polskim miała wystawę pt. „Kościoły węgierskie”. Jej prace są znane w wielu krajach Europy. Dużo podróżowała po całym świecie i z każdej podróży wracała z nowymi pomysłami,

które urzeczywistniała w postaci rysunków, linorytów i obrazów, głównie malowanych farbami olejnymi. Prace Noemi Tavaszy przedstawiają krajobrazy tak węgierskie jak i zagraniczne, ludzi oraz zabytki i układają się w cykle tematyczne. Od 1967 roku poczyniła udział w ponad 300 wystawach, po dużej części indywidualnych. Jej związki z polską kulturą i Polakami są znane od dawna, przyjaźniła się z tłumaczką Gracją Kerényi i Erzsébet Szenyán, oraz polską dziennikarką śp. Danutą Jakubiec. W latach 1968-1978 wykonała 25 rysunków, 70 grafik oraz 19 matryc graficznych stanowiących ilustracje do dzieł: Jana Kochanowskiego, Adama Mickiewicza, Władysława Reymonta, Henryka Sienkiewicza, Marii Dąbrowskiej, Stanisława Lema, Sławomira Mrożka, Tadeusza Konwickiego, oraz widoki polskich miejscowości – prace te przekazana za pośrednictwem Ambasady RP w Budapeszcie w darze dla Polskiej Biblioteki Narodowej.

Małgorzata Soboltyńska

2012. január 15-én nyílt meg a Lengyel Házban Tavaszy Noémi grafikái kiállítása „Biblia pauperum” címmel. A művésznő élete során sokat utazott a világ különböző tájain, és munkái – festmények és grafikák – magyar vagy külföldi tájakat, embereket és kulturális értékeket ábrázolnak. Lengyel kapcsolatai régóta közismertek. 1968 és 1978 között százas nagyságrendben készített illusztrációkat a lengyel irodalom számos kiválóságának a munkáihoz, továbbá lengyel tájképeket.

ford. SutarSKI Szabolcs



Natalia LL: Opus Magnum

Od 20 stycznia do 18 marca w Muzeum Ernsta w Budapeszcie prezentowana jest twórczość wielkiej damy polskiej sztuki konceptualnej/postkonceptualnej/pojęciowej – Natalii LL, artystki z Wrocławia, której twórczość weszła już dawno do kanonu historii sztuki, a która gościła już wcześniej w Budapeszcie, w Mücsarnok w 1969 roku. Wystawa ta jest pierwszym, tak dużym, przekrojowym pokazem twórczości artystki od wczesnych aż po prace z lat ostatnich – podsumowując całą dotychczasową twórczość artystki zaprezentowano ich około 50: wielkoformatowe, instalacje i filmy.

Natalia LL (Natalia Lach-Lachowicz) jest bez wątpienia jedną z najbardziej fascynujących i niezwykłych artystek polskich. W latach 1957-1963 studiowała w Państwowej Szkole Sztuk Plastycznych we Wrocławiu m.in. pod kierunkiem prof. Stanisława Dawskiego. Zajmuje się fotografią, malarstwem, rysunkiem, performance i sztuką wideo. W 1970 roku została współzałożycielką Galerii PERMAFO we Wrocławiu. Od 1975 roku brała udział w licznych konferencjach, sympozjach i wystawach organizowanych przez międzynarodowy ruch sztuki feministycznej. Od 2004 roku współpracuje z Akademią Sztuk Pięknych w Poznaniu, jako artystka wizytująca. Udało się jej stworzyć charakterystyczny, niezwykle sugestywny i ekscentryczny wizerunek artystyczny, który silnie odwołuje się do wartości egzystencjalnych, za którymi zawsze stoi konkretny człowiek. Prezentowana wystawa porusza problem prywatnego, społecznego i geograficznego terytorium Artystki, w tym również intymnego, dlatego podtytułem wystawy jest OGRANICZENIE, TERYTORIUM, OKREŚLENIE. Natalia LL sztukę traktuje, jako jedyną możliwą aktywność, która jest w stanie przeciwstawić się destrukcji i „utonięciu” w codzienności. Lęki i trwogi dnia codziennego zdają się być nieznośnym utrapieniem. Z najwyższym trudem, jak pływak w wodzie pokrytej lodowymi krami, udaje się utrzymać kierunek, do którego zdąża nasza aktywność. To wszystko jest trudem istnienia, i potwierdzeniem istnienia, i cierpieniem istnienia. Natalia Lach-Lachowicz w swojej sztuce wychodzi od konceptualizmu, który poszerza o otwarcie na rzeczywistość, łącząc refleksję nad sztuką z rozważaniami nad ludzką egzystencją. Twórczość Artystki prowokuje, drażni, podnieca, ale jednocześnie skłania do refleksji.

Wystawie towarzyszyć będzie poważny, obszerny album monograficzny (wydany nakładem Ośrodka Kultury i Sztuki we Wrocławiu w 2009 roku, przy wsparciu MKiDN), prezentujący dorobek twórczy artystki i polską sztukę konceptualną, z tekstami Adama Soboty, Waltera Zeidla, prof. K. Przybylskiego, Agaty Jakubowskiej, obszerną biografią autorstwa Adama Soboty oraz bogatą dokumentacją zdjęciową prac artystki. /ins.pol/

Wstęp na wystawę tylko dla dorosłych!

A budapesti Ernst Múzeumban, 2012. január 20 – március 18. között kerül bemutatásra Natalia LL, a wrocławii lengyel konceptuális / posztkonceptuális / fogalmi művész nagyasszonyának munkássága.

Natalia LL (Natalia Lach-Lachowicz) kétségkívül az egyik legérdekesebb és legkülönlegesebb lengyel művész. 1957-1963 között a Wrocław

Állami Képzőművészeti Főiskolán folytatta tanulmányait, ahol mestere volt többek között Stanisław Dawski professzor. Fotóval, festéssel, rajzzal, performans- és videóművészettel foglalkozik. 1970-ben társalapítója volt a wrocławii Permafo Galériának. 1975 óta számos, a nemzetközi feminista mozgalom által szervezett konferencián, szimpóziumon és kiállításon is részt vesz. 2004 óta a Poznańi Képzőművészeti Akadémia vendégelőadója.

Ez az első olyan átfogó kiállítása a művésznek, ahol a korai és az utóbbi évek alkotásai is bemutatásra kerülnek. Közülük 50 mű lesz látható, köztük nagyméretű munkák, installációk, filmek, melyek összefoglalják az alkotó egész eddigi életművét. Natalia LL –nek egy jellegzetes, szuggesztív és ekszcentrikus képet sikerült magáról kialakítania, mely az egzisztencialista értékekre hivatkozik, melyek mögött mindig az ember áll. Az alkotó szerint a művészet a legfontosabb érték az ember életében és csak szerelemből lehet csinálni. A kiállítás a művész privát, társadalmi és földrajzi terepének problematikáját érinti, köztük az intimitás terét is, ezért „Korlátozás. Terep. Meghatározás.” a kiállítás alcíme. Natalia Lach-Lachowicz művészetében a konceptualizmusból indul ki, amit a valóságra való nyitottsággal egészít ki, a művészetben való reflexiót az emberi létezésen való töprengéssel egyesítve. A kiállításhoz egy terjedelmes monográfia, bemutató a művész munkásságát, valamint a lengyel konceptuális művészetet, Adam Sobota, Walter Zeidl, prof. K. Przybylski és Agata Jakubowska tanulmányainak és Adam Sobota terjedelmes biográfiájának segítségével, melyet a művész munkáinak gazdag fotódokumentációja egészít ki. /lengy.int./

Belépés csak felnőtteknek!



CO BYŁO?

MI VOLT?

10.01. W Budapeszcie odbyło się doroczne publiczne zebranie sprawozdawcze Stołecznego Samorządu Narodowości Polskiej.

Budapesten lezajlott a Fővárosi Kisebbségi Önkormányzat éves nyilvános beszámoló ülése.

15.01. W Domu Polskim (instytucji OSMP) odbyło się otwarcie wystawy twórczości malarki Noémi Tavaszy pt. „Biblia” oraz tradycyjne polonijne kolędowanie.

A Lengyel Házban (az OLKÖ intézményében) hagyományos lengyel kolendálással egybekötve megnyílt Tavaszy Noémi festőművész „Biblia” című kiállítása.

20.01. Od 20 stycznia do 18 marca 2012 roku w Muzeum Ernsta w Budapeszcie odbywa się prezentacja twórczości wielkiej damy polskiej sztuki konceptualnej / postkonceptualnej / pojęciowej - Natalii LL artystki z Wrocławia, której twórczość weszła już dawno do kanonu historii sztuki, a która prezentowała już swoją twórczość w Budapeszcie w 1969 roku.

A budapesti Ernst Múzeumban január 20-tól március 18-ig látható Natalia LL wrocławii művésznő – a lengyel konceptuális (posztkonceptuális) művészet nagyasszonyának – kiállítása, akinek az életműve régóta szerepel a művészettörténet kánonjában, és aki már 1969-ben kiállításon mutatkozott be Budapesten.

21.01. Przedszkolaki z „bemowskiego” przedszkola wraz z babkami obchodziły Dzień Babci.

A „bemes” óvodások a nagymamák jelenlétében megünnepelték a Nagymamák Napját.

22.01. Stowarzyszenie Katolików Polskich pw. św. Wojciecha zorganizowało okolicznościowe spotkanie z okazji Dnia Babci.

A Szent Adalbert Lengyel Katolikusok Egyesülete megünnepelte a Nagymamák Napját.

24.01. W Tata w budynku Rady Miejskiej odbył się wykład dr László Tapolcai dot. mitycznych początków narodu Polski, który otwiera 2-letni cykl wykładów poświęconych historii Polski i kontaktów polsko-węgierskich. Organizatorem ich jest miejscowy Samorząd Polski i Uniwersytet Ludowy im. Zoltána Magyari. Tatán, az önkormányzat épületében tartotta dr. Tapolcai László „Lengyelország születése – a mítikus kezdet” című előadását, ami egy – a lengyel történelemmel és a lengyel-magyar kapcsolatokkal foglalkozó – két éves előadásorozat nyitóestje volt. A sorozat szervezője a helyi Lengyel Önkormányzat és a Magyar Zoltán Népfőiskola.

28.01. SNP z Kaposvár organizował obóz narciarski w Polsce.

04.02. A kaposvári LKÖ lengyelországi sítábort szervezett.

CO BĘDZIE?

MI LESZ?

03.03. W Küngös w dniu urodzin św. Kingi sprawowana będzie uroczysta polsko-węgierska msza święta z udziałem Polonii, której współorganizatorami są miejscowa parafia i samorząd oraz Ogólnokrajowy Samorząd Polski na Węgrzech i Samorząd Polski XVII dzielnicy Budapesztu.

Szent Kinga születésnapján – a Polónia részvételével – ünnepi lengyel-magyar szentmise lesz Küngösön. A szervezők a helyi plébániahivatal és önkormányzat, az Országos Lengyel Kisebbségi Önkormányzat, illetve a XVII. kerületi Lengyel Kisebbségi Önkormányzat

04.03. O godz. 10.30 w budapeszteńskim Kościele Polskim rozpocznie się msza z udziałem dzieci, a podczas niej pobłogosławienie różańców i książeczek dla dzieci pierwszokomunijnych.

10.30 órai kezdettel – a rózsafüzérek, illetve az elsőáldozó gyermekek könyveinek megáldásával egybekötött – gyermekmise lesz a lengyel templomban.

05.03. Z udziałem Polonii w Szolnoku odbędzie się rekonstrukcja historyczna bitwy z okresu Wiosny Ludów. Tego samego dnia odbędzie się tam uroczystość składania wieńców przy tablicy gen. J. Wysockiego. Szolnokon a polónia részvételével hagyományosan felelevenítik a szolnoki csata lefolyását, majd ünnepélyesen megkoszorúzzák Wysocki tábornok emléktábláját.

10.03. O godz. 10.30 w Budapeszcie odbywał się będzie Dzień Skupienia dla Żywego Różańca. 10.30 órakor Lelki Nap kezdődik az Élő Rózsafüzér mozgalom jegyében.

O godz. 16.00 Samorząd Polski V dzielnicy Budapesztu organizuje z okazji Dnia Kobiet w Polskim Stowarzyszeniu Kulturalnym im. J. Bema przedstawienie Teatru im. Józsefa Attila pt. Nőügyek (Kobiece sprawy). Autor: Jenő Heltai. Wykonawcy: Artur Szócs i Csaba Zöld.

16 órakor a Bem J. Lengyel Kulturális Egyesületben – nőnap alkalmából az V. kerületi Lengyel Kisebbségi Önkormányzat szervezésében – Heltai Jenő „Nőügyek” című darabját adják elő a József Attila Színház előadásában. Szereplők: Szócs Artúr és Zöld Csaba.

Polskie Stowarzyszenie Kulturalne im. J. Sobieskiego w Győr organizuje okolicznościowe spotkanie z okazji Dnia Kobiet.

A győri Sobieski J. Lengyel Kulturális Egyesület nőnap találkozót szervez.

O godz. 18.00 w Ośrodku Kultury /Polgar Centrum/ Árpád út. 66 odbędzie się koncert charytatywny, którego celem jest wsparcie finansowe chorej Kingi Kolló. Organizatorem koncertu jest Samorząd Polski IV dzielnicy Budapesztu.

18 órakor karitatív koncert lesz az Újpesti Polgár Centrumban (Árpád út 66.), amely a megbetegedett Kolló Kinga anyagi támogatását célozza. Szervező: IV. kerületi Lengyel Kisebbségi Önkormányzat.

Uwaga: Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za zmiany dokonywane w w/w programach.
Figyelem: A szerkesztőség a fent említett programokban bekövetkezett változásokért nem vállal felelősséget.
(b.)

13.03. O godz. 17.00 w budapeszteńskim Kościele Polskim odbędzie się msza święta i Nabożeństwo Fatimskie.
A budapesti Lengyel Templomban 17 óraker kezdődik a misével egybekötött fatimai engesztelő imatálalkozó.

14.03. O godz. 11.00 w dniu urodzin Józefa Bema, a w przeddzień święta narodowego Węgier odbędzie się tradycyjne spotkanie organizowane przez Polskie Stowarzyszenie Kulturalne im. J. Bema przy pomniku Bema w Budapeszcie.
Bem József születésnapján, a magyar nemzeti ünnep küszöbén 11 óraker veszi kezdetét a Bem J. Lengyel Kulturális Egyesület által szervezett hagyományos ünnepség Bem tábornok szobránál.

15.03. Z udziałem Polonii odbędą się uroczystości miejskie z okazji święta narodowego Węgier oraz składanie kwiatów pod tablicą J. Bema w Győr.
Győrben a polónia részvételével zajlik majd a helyi ünnepség a magyar nemzeti ünnep alkalmából, melynek részeként megkoszorúzzák Bem J. emléktábláját is.

18.03. W siedzibie Samorządu Polskiego IV dzielnicy (Nyár út. 40-42) odprawiona zostanie msza święta o godz. 15.00 w intencji szybkiego powrotu do zdrowia naszej polonijnej uczennicy.
15 órai kezdettel szentmise lesz a IV. kerületi Lengyel Kisebbségi Önkormányzat székházában (Nyár út 40-42.). A misézán-dék a polónia egyik tanulójának mihamarabbi gyógyulását célozza.

23.03. Już po raz szósty obchodzić będziemy Dzień Polsko-Węgierskiej Przyjaźni, którego obchody centralne odbywały się będą w woj. Csongrád.
Március 23-án hatodik alkalommal kerül sor a Lengyel-Magyar Barátság Napjára, amelynek fő rendezvényei idén Csongrád megyében lesznek.

24.03. W Győr tamtejsza Polonia organizuje obchody Dnia Przyjaźni Polsko-Węgierskiej połączone z prezentacją książeczek pt. „Legends miast partnerskich”.
A győri polónia a „Testvérvárosok legendái” című könyv bemutatójával egybekötött helyi ünnepséget szervez a Lengyel-Magyar Barátság Napja alkalmából.

Z okazji Dnia Przyjaźni Polsko-Węgierskiej o godz. 17.00 w sali UITZ w Dunaújváros tamtejszy SNP organizuje koncert fortepianowy w wykonaniu polskiego pianisty Marcina Dominika Głucha i węgierskiego pianisty Bálinta Barátha. W programie utwory Chopina, Moniuszki, Stojowskiego, Tansmana, Głucha i Rudzińskiego.
17 óraker a dunaújvárosi UITZ csarnokban zongorakoncert lesz a helybéli LKÖ szervezésében. Előadóművészek: Marcin Dominik Głuch lengyel és Baráth Bálint magyar zongoristák. A programban Chopin, Moniuszko, Stojowski, Tansman, Głuch és Rudziński darabok szerepelnek.

O godz. 18.00 POKO (filia Óhegy u.11) w ramach obchodów Dnia Przyjaźni Polsko-Węgierskiej organizuje koncert utworów kompozytorów polskich i węgierskich w wykonania Györgya Handla.
A Lengyel Közművelődési Központ 18 órai kezdettel koncertet szervez a Lengyel-Magyar Barátság Napja keretében, amelyen lengyel és magyar zeneművek fognak elhangzani Handl György előadásában.

25.03. W Domu Polskim w Budapeszcie o godz. 12.00 Stowarzyszenie św. Wojciecha organizuje promocję książki Piotra Stefaniaka pt. „Błogosławiona Jolanta”.
Március 25-én a budapesti Lengyel Házban 12 óraker kezdődik Piotr Stefaniak „Boldog Jolán” című könyvének bemutatója a Szent Adalbert Egyesület szervezésében.

27.03. W Rákosmenten SNP XVII dzielnicy Budapesztu organizuje uroczystość składania wieńców przy pomniku Jana Pawła II.
A XVII. kerületi LKÖ szervezésében koszorúzási ünnepség lesz Rákosmentén, II. János Pál pápa emlékművénél.

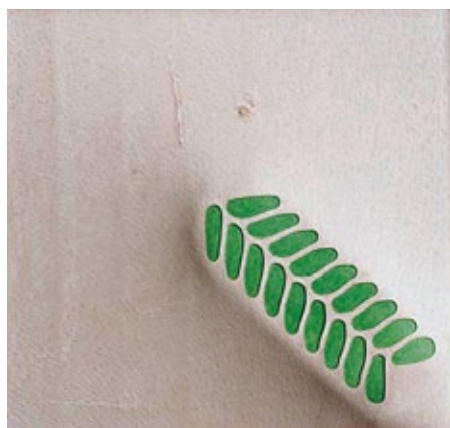
O godz. 17.00 w sali paradynej Rady Miejskiej w Tata tamtejszy Samorząd Polski wspólnie z miejscowym Uniwersytetem Ludowym organizują wykład dr Györgya Rácza, zastępcy dyrektora naczelnego Archiwum Krajowego na Węgrzech, nt. spotkania królów w Wyszehradzie w 1335 r.
17 óraker a tatai önkormányzat dísztermében lesz dr. Rácz György (a Magyar Országos Levéltár főigazgató-helyettese) előadása az 1335-ös királytalálkozó-ról. Az előadást a tatai LKÖ szervezi a helyi népfőiskolával közösen.

31.03. W dniu 31marca w Polskim Stowarzyszeniu Kulturalnym im. J. Bema na Węgrzech w Budapeszcie odbędzie się spotkanie wielkanocne.
Március 31-én, szombatn húsvéti találkozó lesz a budapesti Bem J. Lengyel Kulturális Egyesület székházában.

W Győr PSK im. J. Sobieskiego organizuje uroczystość wielkanocną połączoną z mszą świętą.
Misével egybekötött húsvéti ünnepség lesz Győrben a Sobieski J. LKE szervezésében.

O godz. 15.00 Polsko-Węgierskie Stowarzyszenie Kulturalne w Érdzie organizuje tradycyjne polskie jajeczko w Miejskiej Bibliotece im. Zoltána Csuka.
Március 31-én 15 óraker kezdődik a helyi Csuka Zoltán Könyvtárban az ér-di Lengyel-Magyar Kulturális Egyesület által szervezett tradicionális húsvéti ünnepség

„POLSKA BIAŁA ZWISŁOUCHA”



Jak trafić do renomowanego muzeum, jeśli nie jest się cenionym artystą z doświadczeniem? Sposób na rozwiązanie problemu znalazł pochodzący z Olsztyna, studiujący na wrocławskiej ASP Andrzej Sobiepan, który po kryjomu powiesił swój obraz w Muzeum Narodowym we Wrocławiu. Praca Sobiepana zatytułowana „Polska Biała Zwisłoucha” zawisła w sąsiedztwie dzieł Stanisława Witkiewicza oraz Henryka Stażewskiego. Całą akcję malarz zarejestrował kamerą i opublikował w internecie. Jego dzieło zdobiło filar muzeum przez kilka dni, dopiero po trzech dniach zniknęło by później ponownie zawisnąć w muzeum, w salach jego kawiarni - obraz później zlicytowany został podczas XX finału Wielkiej Orkiestry Świątecznej

Pomocy. Muzeum w oświadczeniu stwierdziło, że traktuje to jako żart ze strony studenta, który chciał zaistnieć, ale młody artysta upiera się, że ma to być przyczynek do dyskusji o polityce muzeów i ich skostniałych kryteriach, które nie pozwalają młodym artystom na zaistnienie w szacownych przestrzeniach wystawienniczych, a wystawiają dzieła tylko nieżyjących artystów. Chciałby, aby kuratorzy byli bardziej otwarci na sztukę aktualną.

Ale to nie pierwszy taki przypadek w Polsce. 17 czerwca 2006 r. 23-letni artysta Rahim Blak i Wojciech Markowski, wykładowca z krakowskiej ASP i były kierownik działu Polskiego Nowoczesnego Malarstwa i Rzeźby Muzeum Narodowego w Krakowie, wnieśli do Gmachu Głównego placówki obraz, wykorzystując zapis w regulaminie, że zabrania się wynoszenia pracy, która została już wniesiona do muzeum. Obraz jednak nie wszedł nigdy do zbiorów, bo dzieło, które nie zostało wpisane do inwentarza, a przy tym nie ma aktu zakupu czy darowizny nie może być uznane za muzealną własność i było przechowywane w składku, jako przedmiot będący własnością byłego kierownika działu Polskiego Nowoczesnego Malarstwa i Rzeźby. Kilka miesięcy później do warszawskiej galerii „Zachęta” wszedł Kamil Sipowicz. Poeta, historyk filozofii, malarz, rzeźbiarz w jednym, pod kurtką wniósł swój obraz „Apollo”. Jego znajoma odwracała uwagę ochroniarzy, a on w tym czasie zawiesił go na wystawie zatytułowanej „Malarstwo XXI w.”.

Ale naprawdę brawurowe akcje tego typu ma na koncie słynny „miejski artpartyzant” Banksy. Autor niepoprawnych politycznie graffiti w różnych zakątkach świata regularnie umieszczał swoje dzieła w tak znanych placówkach, jak m.in. Museum of Modern Art, Metropolitan Museum of Art w Nowym Jorku, Tate Britain w Londynie. Z kolei w Muzeum Historii Naturalnej umieścił dzieło „Banksus Militus Ratus” - wypchanego szczura-grafficiarza, który tworzy napis „Our time will come” („Nasz czas nadejdzie”).

„Nagy lengyel csüngőfülű” — Hogyan állítsunk ki egy jónevű múzeumban, ha nem számíthatunk elismert művésznek? A Wrocław Képzőművészeti Főiskolán tanuló Andrzej Sobiepan becsempészte és kiakasztotta saját „Nagy lengyel csüngőfülű” című képét a Wrocław Nemzeti Múzeumban. A festőművész az egész akciót kamerával rögzítette és közzétette az interneten. Az alkotás három napig lógott kiállítva, aztán észrevették és leszedték – hogy pár nap múlva újból kiakasszák, ezúttal a Múzeum kávézójában. A festményt jótékony-sági célra fogják elárverezni. A Múzeum viccen minősítette a történeteket, de Sobiepan szerint sokkal többről van szó: a múzeumok túl szigorú feltételeket támasztanak, és nem teszik lehetővé, hogy fiatalabb művészek alkotásai is bekerüljenek – csak halottak képei szerepelhetnek a tárlatokon. Sobiepan szeretné elérni, hogy megváltozzon ez a gyakorlat.

OTWARTO STADION NARODOWY W WARSZAWIE

Koncerty gwiazd i pokaz fajerwerków uświetniły inaugurację Stadionu Narodowego w Warszawie. Impreza przebiegła pod hasłem „Oto jestem”. Na scenie zagrały m.in. zespół VooVoo i Haydamaki, po nich kolejno: Zakopower, Coma, T.Love z gościem specjalnym Stanisławem Sojką i Lady Pank. Muzyczny festiwal zakończył spektakularny pokaz sztucznych ogni, który był dobrze widoczny w okolicach stadionu oraz po zachodniej stronie Wisły.

Stadion Narodowy w Warszawie to najnowocześniejsza arena w Polsce, która pod względem kubatury – 203 920 m² – jest największym tego typu obiektem w Europie. Do wzniesienia obiektu zużyto 400 tys. ton betonu. Łączna powierzchnia dachu stadionu wraz z częścią rozsuwaną wynosi cztery hektary. Na trybunach będzie mogło zasiąść 58 tys. osób. Koszt budowy to ponad 1,5 mld zł.

Stadion Narodowy będzie główną areną piłkarskich mistrzostw Europy, które Polska organizuje

w tym roku wspólnie z Ukrainą. Odbędą się tu trzy spotkania grupowe, w tym mecz otwarcia wraz z oficjalną ceremonią oraz jeden ćwierćfinał i jeden półfinał. Na 100 dni przed Euro 2012 – 29 lutego – reprezentacja Polski rozegra na Stadionie Narodowym spotkanie z reprezentacją Portugalii. Z kolei 8 czerwca Polacy zmierzą się tam na otwarcie Euro 2012 z reprezentacją Grecji. Jest to jedyny polski stadion posiadający zamykany dach, dzięki czemu staje się on niezależną od warunków pogodowych lokalizacją nie tylko dla wydarzeń sportowych. Na terenie stadionu znajduje się parking na 450 samochodów oraz 4 tysiące miejsc dla pieszych.

Nagyszabású könnyűzenei koncerttel és tűzijátékkal megnyílt a lengyel Nemzeti Stadion Varsóban. Lengyelország legmodernebb sportcsarnoka 58.000 embert képes befogadni. Ez az egyetlen lengyel stadion, amely zárható tetővel rendelkezik, így a sporteseményeket nem befolyásolják az időjárási viszonyok. A Nemzeti Stadion lesz a fő helyszíne a Labdarúgó Európa-bajnokságnak,



amelyet Lengyelország közösen szervez Ukrainával. Három csoportmérkőzésnek ad otthont, köztük a hivatalos ünnepséggel egybekötött nyitómérkőzésnek, valamint az egyik negyeddöntőnek és az egyik középdöntőnek.

POLSKA PODPISAŁA ACTA, FALA PROTESTÓW.

Ambasador Polski w Japonii Jadwiga Rodowicz podpisała w siedzibie MSZ Japonii umowę ACTA o zapobieganiu handlu podróbkami. Jak poinformował radca prasowy ambasady RP w Tokio dokument podpisali też ambasadorowie pozostałych państw UE z wyjątkiem Cypru, Estonii, Słowacji, Niemiec i Holandii. Dwa ostatnie państwa opóźniły moment podpisania z powodów proceduralnych

i uczynią to w terminie późniejszym. Podpisanie układu ACTA odbyło się w Tokio ponieważ Japonia jest jego depozytariuszem.

ACTA (Anti-counterfeiting trade agreement) to układ między Australią, Kanadą, Japonią, Koreą Południową, Meksykiem, Maroko, Nową Zelandią, Singapurem, Szwajcarią i USA, do którego ma

dołączyć UE. Jest to umowa handlowa zobowiązująca jej sygnatariuszy do walki z łamaniem prawa własności intelektualnej oraz handlem podrabianymi towarami. Zdaniem obrońców swobód w internecie może prowadzić to do blokowania różnych treści i cenzury w imię walki z piractwem, stąd wiele ostrych sprzeciwów i protestów w Polsce ze strony internautów. Doszło do wielokrotnego

LENGYEŁORSZÁGI HÍREK

blokowania stron internetowych instytucji rządowych, ministerstw, Kancelarii Premiera czy Sejmu PR, włamań na konta polityków na facebooku, za którymi stała grupa hackerów Anonymous, ich słynna biała maska to tzw. maska Guya Fawkesa - angielskiego katolika, który 5 listopada 1605 roku przeprowadził nieudany zamach na budynek brytyjskiego parlamentu. Stała się sławna dzięki komiksowi „V jak Vendetta”, który w 1982 roku opublikował Alan Moore. Akcja komiksu rozgrywała się w alternatywnej rzeczywistości, w której Wielka Brytania to faszystowska dyktatura, a do walki z nią staje tajemniczy mściciel o pseudonimie „V”. Swoją tożsamość „V” ukrywał właśnie za maską Guya Fawkesa. Dzięki komiksowi, a potem filmowi postać zamaskowanego mściciela stała się symbolem anarchizujących buntowników w internecie. Kultowymi stały się liczne wypowiedziane przez „V” kwestie np.: „obywatele nie powinni obwiać się swoich rządów, to rządy powinny obawiać się swoich obywateli”.

Jeden z najbardziej kontrowersyjnych przepisów ACTA przewiduje, możliwość wydania przez swoje właściwe organy dostawcy usług internetowych nakazu niezwłocznego ujawnienia posiadaczowi praw informacji wystarczających do zidentyfikowania abonenta, co do którego istnieje podejrzenie, że jego konto zostało użyte do naruszenia praw

związanych ze znakami towarowymi, praw autorskich i pokrewnych”. Z drugiej strony organizacje zarządzające prawami autorskimi zdecydowanie opowiadają się za przyjęciem ACTA, upatrując w tym możliwości skuteczniejszego egzekwowania prawa.

Po podpisaniu umowy ACTA przez wszystkich ambasadorów Parlament Europejski zostanie oficjalnie o tym powiadomiony w celu rozpoczęcia tzw. procedury zgody. W ramach procedury odbędą się dyskusje w różnych komisjach (komisja ds. handlu międzynarodowego, ds. wolności obywatelskich, sprawiedliwości i spraw wewnętrznych oraz ds. prawa) oraz prawdopodobnie wystąpienie publiczne. Głosowanie nad „zgodą” PE odbędzie się prawdopodobnie w kwietniu lub maju. Po udzieleniu zgody przez Parlament Europejski oraz zakończeniu procesu ratyfikacji przez państwa członkowskie, Rada będzie musiała podjąć ostateczną decyzję o zawarciu umowy. Decyzja zostanie następnie przekazana innym państwom, które podpisały umowę ACTA (Australia, Kanada, Japonia, Korea, Meksyk, Maroko, Nowa Zelandia, Singapur, Szwajcaria i Stany Zjednoczone). Dopiero wtedy umowa wejdzie w życie w całej UE.

Lengyelország – számos más országgal együtt – Japánban aláírta az ACTA megállapodást, amely



a szerzői jogsértések és a kalózkidáványok visszaszorítását célozza. Mindez élénk tiltakozást váltott ki Lengyelországban. Ezzel összefüggésben az Anonymous csoport több lengyel állami szerv (minisztériumok, Elnöki Hivatal, Szejm) honlapját megtámadta és blokkolta, illetve politikusok Facebook adatlapját feltörte. Az ellenzők szerint az ACTA egyik leginkább vitatott rendelkezése lehetővé teszi, hogy az illetékes hatóságok az internet szolgáltatóktól kikérjék azoknak az előfizetőknek az adatait, akiknél fennáll a gyanú, hogy szerzői jogsértésből származó jövedelemre tettek szert. Ugyanakkor a szerzői jogvédő szervezetek határozottan támogatják az ACTA, hiszen lehetővé tenné a hatékony büntetőeljárást. Az ACTA életbe léptetése még hosszú folyamatot igényel.

SPORTOWIEC ROKU

Justyna Kowalczyk zajęła pierwsze miejsce w 77. plebiscycie „Przeglądu Sportowego” i Telewizji Polskiej na polskiego Sportowca Roku 2011, wygrała również plebiscyt na sportowca roku w internetowym głosowaniu Onet Sport patronowanym przez Radio ZET.

Dla urodzonej 23 stycznia 1983 roku w Limanowej Justyny Kowalczyk, rok 2011 był bardzo dobry. Absolwentka AWF w Katowicach po raz drugi z rzędu wygrała prestiżowy turniej Tour de Ski i trzeci raz z kolei triumfowała w Pucharze Świata. Zdobyła również dwa srebrne medale mistrzostw świata w Oslo - w biegu łączonym na 15 km

i stylem klasycznym na 10 km. W sobotę, kiedy ogłoszono wyniki plebiscytu, wygrała we włoskim Val di Fiemme bieg Pucharu Świata na 10 km techniką klasyczną ze startu wspólnego, który był ósmym etapem Tour de Ski.

Justyna Kowalczyk lett az „Év Sportolója 2011” szavazás első helyezettje, amit a Lengyel Televízió egy sportújsággal közösen szervezett, valamint egy internetes szavazáson is első helyen végzett. A 83-as születésű sífutónő három egymást követő évben Világkupa győztes lett, és az oslói világajnokságon pedig két ezüstérmet szerzett.



LESZCZE FIT CZY WYGRZBIECONE?

Radni z Giżycka pracują nad rozstrzygnięciem wyjątkowo trudnej kwestii: czy trzy leszcze w herbie miejskim mają być chude, czy grube. Aktualnie są grube, ale podczas przygotowań do obchodów 400-lecia nadania praw miejskich okazało się, że przed 1989 r. leszcze były chude. Teraz Urząd ma dylemat. Postanowiono jednak przeprowadzić sondę i rozstrzygnąć, które ryby w herbie prezentują się lepiej. Jak się jednak okazuje, nie będzie to takie proste. Zdania mieszkańców miasta są podzielone, jedno woła leszcze grubsze, inni uważają, że smukłe ryby prezentują się bardziej elegancko. Ostatecznie ponad 60 proc. mieszkańców opowiada się za szczuplejszą wersją leszczy. Urzędnikom taka wersja odpowiada. - Giżycko,



jako miasto bardzo aktywne, gdzie można spędzać ciekawie i aktywnie czas, może poszczycić się aktywnymi, szczupłymi leszczami, dlaczego te leszcze nie mają być fit? - pyta Małgorzata Kulas-Szyrmer z Wydziału Promocji Urzędu Miejskiego w Giżycku. Okazuje się jednak, że problem może być trudniejszy do rozwiązania, a sama demokracja nie wystarczy. Według opinii ichtiologa Karola Napory prezentowana w herbie chudsza wersja ryb to wcale nie leszcze. - Leszcze są rybami

szerokimi, płaskimi, bardzo mocno wygrzbieconymi, natomiast te ryby są podobne do siei lub sielawy w kształcie ciała - powiedział. To może to przysporzyć Radzie Miasta i mieszkańcom jeszcze więcej dylematów.

Ostatecznie jednak opinię wyda Komisja Heraldyczna, która oprócz tuszy ryb weźmie również pod uwagę inne aspekty takie jak tradycje miasta i zasady heraldyki.

Giżycko önkormányzati képviselői fontos ügy megoldásán dolgoznak: vajon a város címerében szereplő keszegek soványak legyenek-e avagy kövérek. Jelenleg kövérek ugyan, de a városi jog megszerzésének 400. évfordulójára való készülődés során kiderült, hogy 1989 előtt még soványak voltak. A helyes döntés érdekében közvéleményt is kutattak, de a vélemények erőteljesen megoszlanak. A lakosság 60 százaléka pártolja a vékony keszegeket, ami a városházának is megfelel. Csak hogy egyes szakértők szerint a vékony halak nem is keszegek! A végső döntés heraldikus szakértők bevonásával fog megszületni.

KDK / ford. Sutarski Szabolcs ■



Kot w pustym mieszkaniu

Umrzeć - tego się nie robi kotu.

*Bo co ma począć kot
w pustym mieszkaniu.*

*Wdrapywać się na ściany.
Ocierać między meblami.*

*Nic niby tu nie zmienione,
a jednak pozamieniane.*

*Niby nie przesunięte,
a jednak poruszane.*

I wieczorami lampa już nie świeci.

*Słysząc kroki na schodach,
ale to nie te.*

*Ręka, co kładzie rybę na talerzyk,
także nie ta, co kładła.*

*Coś się tu nie zaczyna
w swojej zwykłej porze.*

*Coś się tu nie odbywa
jak powinno.*

*Ktoś tutaj był i był,
a potem nagle zniknął
i uporczywie go nie ma.*

Do wszystkich szaf się zajrzało.

Przez półki przebiegło.

Wcisnęło się pod dywan i sprawdziło.

*Nawet złamało zakaz
i rozrzuciło papiery.*

*Co więcej jest do zrobienia.
Spać i czekać.*

*Niech na on tylko wróci,
niech no się pokaże.*

*Już on się dowie,
że tak z kotem nie można.*

*Będzie się szło w jego stronę
jakby się wcale nie chciało,*

*pomalutku,
na bardzo obrażonych łapach.*

O żadnych skoków pisków na początek

Wisława Szymborska

WISŁAWA SZYMBORSKA

1 lutego 2012 w swoim mieszkaniu w Krakowie zmarła Wisława Szymborska, polska poetka, eseistka, krytyk literacki, tłumaczka i felietonistka. Była wielką damą, ostoją elegancji i skromności, wulkanem dowcipu, mistrzynią maksymalnego oszczędzania środków wyrazu, wirtuozem języka polskiego, piewca zwykłych codziennych przyjemności, dobrym człowiekiem.

Była członkiem założycielem Stowarzyszenia Pisarzy Polskich (1989), członkiem Polskiej Akademii Umiejętności (1995), laureatką Nagrody Nobla w dziedzinie literatury (1996), została odznaczona najstarszym i najwyższym odznaczeniem państwowym Rzeczypospolitej Polskiej Orderem Orła Białego (2011), a także złotym medalem Zasłużony Kulturze Gloria Artis (2005).

Wisława Szymborska urodziła się 2 lipca 1923 na Prowencie, czyli folwarku (obszarze dworskim, który wówczas stanowił odrębną jednostkę administracyjną pomiędzy Kórnikiem a Bninem) położonym na południe od zamku w Kórniku, nad Jeziorem Kórnickim w Poznaniu. Była córką Wincentego Szymborskiego, zarządcy zakopiańskich dóbr hrabiego Władysława Zamoyskiego, i Anny Marii z domu Rottermund. Rodzice Szymborskiej przenieśli się w styczniu 1923 z Zakopanego do Kórnika, dokąd hrabia Zamoyski wysłał Szymborskiego w celu uporządkowania spraw finansowych jego tamtejszej posiadłości. Po śmierci hrabiego w 1924, rodzina Szymborskich zamieszkała w Toruniu, a od 1929 w Krakowie przy ul. Radziwiłłowskiej. Wisława Szymborska uczęszczała tam początkowo do Szkoły Powszechnej im. Józefa Joteyko przy ul. Podwale 6, a następnie od września 1935 do Gimnazjum Sióstr Urszulanek przy ul. Starowiśniej 3-5. Poetka mówiła o sobie, że jest krakowianką z wyboru i nigdy nie chciała mieszkać gdzie indziej, posiadała Honorowe Obywatelstwo Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa

Po wybuchu II wojny światowej kontynuowała naukę na tajnych kompletach, a od roku 1943 zaczęła pracować jako urzędniczka na kolei, by uniknąć wywiezienia na roboty do Rzeszy. W tym też czasie po raz pierwszy wykonała ilustracje do książki (podręcznik języka angielskiego *First steps in English* Jana Stanisławskiego) i zaczęła pisywać opowiadania oraz z rzadka – wiersze. Debiutowała na łamach „Dziennika Polskiego” wierszem *Szukam słowa* w 1945 roku, a w 1952 w Spółdzielni Wydawniczej „Czytelnik” wydała pierwszy tom poetycki: *Dłatego żyjemy*. W tym samym roku

została członkiem Związku Literatów Polskich. W latach 1953–1966 była kierownikiem działu poezji „Życia Literackiego”, następnie w latach do 1981 publikowała tam felietony *Lektury nadobowiązkowe*, które pisała do 2002. W 1983 nawiązała współpracę z „Tygodnikiem Powszechnym”. Od 1988 była członkiem Pen Clubu, od 2001 była członkiem honorowym Amerykańskiej Akademii Sztuki i Literatury.

Od 1945 brała udział w życiu literackim Krakowa, do 1946 należała do grupy literackiej „Inaczej”. W tym samym roku podjęła studia polonistyczne na Uniwersytecie Jagiellońskim, by następnie przenieść się na socjologię. Studiów jednak nie ukończyła ze względu na trudną sytuację materialną.

W kwietniu 1948 wyszła za mąż za poetę Adama Włodkę. Nowożeńcy zamieszkali w Domu Literatów przy ul. Krupniczej 22. Niepowtarzalny klimat tego środowiska miał inspirujący wpływ na twórczość poetki. Z mężem rozwiodła się w 1954. Od 1969 była związana z pisarzem Kornelem Filipowiczem aż do jego śmierci w 1990 (nie łączył ich jednak nigdy związek małżeński ani wspólne mieszkanie).

Prowadziła warsztaty poetyckie w Studium Literacko-Artystycznym na UJ w pierwszych latach jego istnienia.

Warto wiedzieć, że w twórczości Wisławy Szymborskiej ważne miejsce zajmują limeriki, z tego względu zasiadała w Łoży Limeryków. Wisława Szymborska uznawana jest również za twórczynię i propagatorkę takich żartobliwych gatunków literackich, jak lepiej, moskaliki, odwódki i altruiki.

Należy do najczęściej tłumaczonych polskich autorów. Jej książki zostały przetłumaczone na 42 języki.

W 1953 była sygnatariuszką Rezolucji Związku Literatów Polskich w Krakowie w sprawie procesu krakowskiego. Do 1966 była członkiem PZPR. W 1957 Szymborska nawiązała kontakty z paryską „Kulturą” i Jerzym Giedroyciem. W 1964 znalazła się wśród sygnatariuszy sfałszowanego przez władze protestu potępiającego Radio Wolna Europa za nagłośnienie Listu 34. W 1975 podpisała protestacyjny list 59, w którym czołowi polscy intelektualiści protestowali przeciwko zmianom w konstytucji, wprowadzającym zapis o kierowniczej roli PZPR i wiecznym sojuszu z ZSRR.

W listopadzie 2011 Wisława Szymborska przeszła poważną operację. Zmarła 1 lutego 2012 w swoim domu w Krakowie w czasie snu. Informację o śmierci Szymborskiej przekazał jej sekretarz Michał Rusinek. Pogrzeb poetki odbył się 9 lutego 2012. Zgodnie ze swoim życzeniem została pochowana w rodzinnym grobowcu na Cmentarzu Rakowickim w Krakowie, ceremonia pogrzebowa miała charakter świecki. Przybyli na nią przedstawiciele polskiego życia kulturalnego, najwyższych władz państwowych i tłumy czytelników. Kraków pożegnał Noblistkę specjalnym hejnałem – w południe dźwięki trąbki z wierzy mariackiej nuciły: nic dwa razy się nie zdarza...

KDK ■



2012. február 1-én krakkói lakásában meghalt Wisława Szymborska költőnő, esszéista, irodalomkritikus, műfordító, akadémikus, a lengyel irodalom nagyszónya. 1923-ban született. 1929 óta élt Krakkóban – választott városában, máshol nem akart lakni –, amelytől diszpolgárságot is kapott. 1945-ben debütált költőként. 1946-ig az „Inaczej” („Másképp”) irodalmi csoport tagja volt. Ugyanebben az évben beiratkozott polonisztika szakra a Jagelló Egyetemre, majd szociológiát kezdett tanulni. A tanulmányait nehéz anyagi helyzet miatt nem fejezhette be. Az első verseskötete 1952-ben jelent meg. Szymborska a leggyakrabban lengyel szerzők egyike volt. Könyveit 42 nyelvre fordították le. Temetése 2012 február 9-én zajlott. Krakkó különleges körtiszóval búcsúztatta a nagy halottat a Mariacki toronyból: a megszokott hejnal helyett a „Semmi sem történik meg kétszer” dallama csendült fel délen.

ford. Sutarski Szabolcs ■

MARIA BODÓCS

6 stycznia 2012 roku w głębokim smutku i żalu pożegnaliśmy na zawsze naszą polonijną koleżankę Marię Annę Bodócs, która odeszła od nas po ciężkiej chorobie 27 grudnia 2011 roku. Nabożeństwo żałobne odprawił proboszcz Polskiej Parafii Personalnej na Węgrzech ks. Karol Kozłowski Sch. Miejsmem doczesnego spoczynku Marii jest Cmentarz w Cinkocie.



Marysia urodziła się w Krakowie. W latach 80-tych osiadła na Węgrzech i aktywnie włączyła się w życie tutejszej Polonii. W Budapeszcie ukończyła polonistykę na ELTE a także zdobyła uprawnienia do prowadzenia wycieczek zagranicznych. Przez kilka lat pracowała w biurze Stołecznego Samorządu Polskiego w Budapeszcie. Związana była też z życiem Polonii XVII dzielnicy, a zawodowo pracowała w budapesztańskim oddziale Polskiego Przedsiębiorstwa Turystycznego. Marysia od chwili założenia była członkiem polonijnego Chóru św. Kingi, a był i taki okres, że nawet męża wciągnęła w pracę chóru. Syn István i córka Emese wychowani są w duchu węgierskim i polskim.

Marysiu dziękujemy Ci za wszystko co Zrobiłaś... i za to, że z nami Byłaś... Spoczywaj w pokoju!

Bogusława Anna Nobjert-Nagy

2012 január 6-án a cinkotai temetőben örökre elbúcsúztunk Bódocs Mária Annától, aki súlyos betegség következtében hunyt el 2011. január 27-én. A krakkói születésű Mária a 80-as években telepedett le Magyarországon, és mind a munkájával, mind a közösségi életével a polónia ügyében tevékenykedett, gyermekeit is magyar és lengyel szellemben nevelte. Marisia, köszönjük, hogy velünk voltál! Nyugodjál békében!

ELŻBIETA ARTOWICZ

11 stycznia 2012 roku zmarła dr hab. Elżbieta Artowicz, profesor Uniwersytetu Warszawskiego, językoznawca, hungarystka, nauczyciel akademicki, wieloletni Kierownik Katedry Hungarystyki. W swojej pracy naukowej dążyła do przybliżenia polskiemu środowisku naukowemu spuścizny językoznawstwa węgierskiego. Opracowywała nowoczesne metody dydaktyczne, ułatwiające studentom hungarystyki przyswajanie węgierskiej gramatyki. Była nauczycielem trudnym, surowym, wymagającym, ale to właśnie ona dla wielu z nas pokazała drogę rozwoju. Wielu węgierskich Polonusów, świadomie czy nie, jej pracom właśnie zawdzięcza gruntowną znajomość gramatyki języka węgierskiego, łatwość w codziennym porozumiewaniu się.

Praca profesor Elżbiety Artowicz była wielokrotnie odznaczona przez władze Węgier. Prezydent Republiki Węgierskiej László Sólyom, podczas oficjalnej wizyty w Polsce, przyznał profesor Elżbiecie Artowicz Krzyż Kawalerski Orderu Republiki Węgierskiej, później István Hiller, minister Oświaty i Kultury Republiki Węgierskiej z inicjatywy Międzynarodowego Towarzystwa Hungarologicznego przyznał jej odznaczenie Pro Cultura Hungarica, które jest przyznawane za działalność w sferze kultury.

2012 január 11-én elhunyt dr. Elżbieta Artowicz professzor asszony, a Varsói Egyetem tanára, nyelvész, hungarista, akadémiai tag, aki számos éven át volt a Hungarista Tanszék vezetője. Tudományos munkáiban sokat tett annak érdekében, hogy a magyar nyelvészeti örökséget megismertesse a lengyel tudományos közélettel. Újszerű didaktikai módszereket dolgozott ki, amivel nagymértékben megkönnyítette a hungarisztika szakos hallgatóknak a magyar nyelvtan elsajátítását. A magyar állam magas rangú kitüntetésekkel (Magyar Köztársasági Érdemrenddel és Pro Cultura Hungarica díjjal) ismerte el a professzor asszony munkásságát.

ford. Sutarski Szabolcs ■



Ogólnokrajowy Samorząd Polski na Węgrzech

Országos Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat

1102 Budapest, Állomás u. 10.

tel.: +36 1 2611798

olko@polonia.hu

Stołeczny Samorząd Polski na Węgrzech

Fővárosi Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat

1054 Budapest, Akadémia u. 1-3

tel.: +36 1 3321979

fklo@t-online.hu

Polski Ośrodek Kulturalno-Oświatowy

Lengyel Közművelődési Központ

1102 Budapest, Állomás u. 10.

tel.: +36 1 2611798

olko@polonia.hu

Polskie Stowarzyszenie Kulturalne im. J. Bema na Węgrzech

Magyarországi „Bem József” Lengyel Kulturális Egyesület

1051 Budapest, Nádor u. 34. II. p.

tel.: +36 1 3110216

www.bem.hu

bem@bem.hu

Stow. Polskich Katolików na Węgrzech pw. św. Wojciecha Dom Polski

Magyarországi Lengyel Katolikusok Szt. Adalbert Egyesülete

1103 Budapest, Óhegy u. 11.

tel.: +36 1 2626908

adalbert@internet.hu

Ogólnokrajowa Szkoła Polska na Węgrzech

Országos Lengyel Nyelvoktató Iskola

1102 Budapest, Állomás u. 10.

tel.: +36 1 2612748

szkolpol@polonia.hu

Szkolny Punkt Konsultacyjny – Szkoła Polska przy Ambasadzie RP

A Lengyel Nagykövetség mellett működő Lengyel Iskola

1025 Budapest, Törökvesz út 15.

tel.: +36 1 3268306

tel.: +36 70 7013847

polish_school@gazeta.pl

Muzeum i Archiwum Węgierskiej Polonii

Magyarországi Lengyelség Múzeuma és Levéltára

1102 Budapest, Állomás u. 10.

tel.: +36 1 2608023

muzeum@polonia.hu

Polska Parafia Personalna na Węgrzech

Lengyel Perszonális Plébánia

1103 Budapest, Óhegy u. 11.

tel.: +36 1 4318414

www.parafiabudapest.republika.pl

plebaniapl@onet.eu

Ambasada Polska w Budapeszcie

Lengyel Köztársaság Budapesti Nagykövetsége

1068 Budapest, Városligeti fasor 16.

tel.: +36 1 4138200

www.budapest.polemb.net

budapest.amb.sekretariat@msz.gov.pl

Wydział Promocji Handlu i Inwestycji

Kereskedelemfejlesztési és Beruházás Ösztönzési Osztály

tel.: 1 251 46 77

www.budapest.trade.gov.pl

ambpl-weh@t-online.hu

Referat Konsularny Ambasady RP

A Lengyel Köztársaság Nagykövetsége Konzuli osztálya

1068 Budapest, Városligeti fasor 16.

tel.: +36 1 4138206

tel. dyżurny: +36 20 4729502

(pomoc konsularna tylko w sprawach losowych, wymagających niezwłocznej interwencji)

www.budapestkons.polemb.net

budapest.amb.wk@msz.gov.pl

Instytut Polski w Budapeszcie

Lengyel Intézet

1065 Budapest, Nagymező u. 15.

tel.: +36 1 3115856

www.polinst.hu

info@polinst.hu

biblioteka: we wtorki: 15.00-20.00

könyvtár: keddi napokon: 15.00-20.00

biblioteka@polinst.hu

Ogólnokrajowa Biblioteka Języków Obcych

Országos Idegennyelvű Könyvtár

1056 Budapest, Molnár u. 11.

tel.: +36 1 3183688

www.opac.oik.hu

kolcsonzo@oik.hu

Redakcja kwartalnika „Głos Polonii”

„Głos Polonii” szerkesztősége

1051 Budapest, Nádor utca 34.

glospolonia@bem.hu

Program radiowy w języku polskim:

„Magazyn Polski” - emisja w soboty, godz. 13.30

MR4 (fale średnie 873 kHz)

Redakcja Polska „Magyar Rádió” zRt.

1800 Budapest, Brody S. u. 3-5.

Polonijna strona internetowa:

www.polonia.hu

KULIG

Wracałam do domu zmarznięta, bo mróz trzymał już od kilku dni – co tu dużo mówić – na Węgrzech odwykliśmy już od takiej zimy. Myślałam o tym, jaką radość sprawię dzieciom na wieść o kuligu organizowanym przez jeden z polskich samorządów w terenie.

W domu jak zwykle o tej porze Małgosia odrabiała lekcje, a Jaś bawił się klockami. Dzieci na mój widok podbiegły mnie przywitać i zapytały, co im przyniosłam. Odpowiedziałam, że tym razem mam propozycję – czy miałyby ochotę, abyśmy całą rodziną wybrali się na kulig.

– Hurrra, taaaak – przekrzykiwały się radośnie. Po chwili jednak Jaś rezolutnie zapytał: mamusi, a co to jest kulig? Wyjaśniłam, zatem Jasiowi, który nigdy jeszcze nie brał udziału w takiej eskapadzie, że kulig to wiele sanek połączonych ze sobą, a wszystkie ciągnięte są przez najprawdziwsze konie. Jazda taka jest wielką frajdą nie tylko dla dzieci, ale także dla dorosłych. Na zakończenie wszyscy jedzą pieczone na ognisku kiełbaski, piją gorącą herbatę, śpiewają i w ogóle jest bardzo przyjemna atmosfera. Ja sama też się bardzo cieszę, że samorząd polski spod Miskolca nawiązując do polskich tradycji wpadł na pomysł kuligu.

– Nie rozumiem mamusi – powiedziała Małgosia – to na Węgrzech jest więcej polskich samorządów, nie tylko ten, w którym ty pracujesz?

– Oczywiście córeczko, dobrze to zauważyłaś, że na Węgrzech poza samorządem ogólnokrajowym

wym istnieją jeszcze samorządy lokalne, stołeczny i jeden szczebla wojewódzkiego. W sumie jest ich 49.

– A dlaczego jest ich tak dużo, nie wystarczy nam jeden w Budapeszcie? – dopytywała córka.

– Nie kochanie – odpowiedziałam – w myśl prawa mniejszościowego i wyborczego, wszędzie tam, gdzie znajdują się skupiska danej narodowości wtedy, gdy na Węgrzech odbywają się – czyli co 4 lata – wybory samorządowe, wówczas, o ile nastąpi inicjatywa narodowości o zamiarze utworzenia swojego samorządu, może taki samorząd powstać. Najpierw wybiera się 4 radnych do samorządu lokalnego. Późniejszy etap to wybór radnych do samorządów wojewódzkich – narodowość polska ma jeden taki samorząd w Miskolcu – oraz do samorządu stołecznego, no i oczywiście do samorządu ogólnokrajowego.

– To znaczy, że w Budapeszcie nie ma samorządów lokalnych, bo jest i stołeczny i ogólnokrajowy, prawda? – dopytywała Małgosia. Jasia najwidoczniej temat ten nie interesował, gdyż wrócił do swoich klocków.

– Nie Małgosiu, w kilku dzielnicach Budapesztu również powstały samorządy lokalne. – To ja już nic nie rozumiem – przyznała córka.

– Widzisz – kontynuowałam – każdy z tych samorządów oprócz wspólnych zasad zadania i obowiązków wynikających z prawa mniejszościowego powinien skupiać się na działalności na rzecz swojej dzielnicy, miasta, czy wioski, na rzecz tych ludzi, którzy obdarzyli radnych dużym zaufaniem i oczekują, że będą wywiązywać się ze swoich obowiązków.

– A jakie są zadania samorządu stołecznego? – spytała. – Samorząd stołeczny powinien reprezentować wszystkie osoby polskiego pochodzenia mieszkające w Budapeszcie, tym bardziej, że jak już wspomniałam, nie w każdej dzielnicy powstał samorząd. Podobna jest rola samorządu wojewódzkiego. Są miejscowości, gdzie mieszka ludność polskiego pochodzenia, ale z różnych względów nie udało im się utworzyć samorządu lokalnego. Inna też jest rola samorządu ogólnokrajowego. Radnymi tu są przedstawiciele samorządów powstałych w całym kraju. Jest tak dlatego, gdyż obowiązki tego samorządu względem swojej narodowości są największe. To właśnie poprzez konsultacje z tym samorządem władze węgierskie podejmują decyzje nas dotyczące i tylko samorząd ogólnokrajowy ma prawo tworzenia swoich instytucji państwowych.

– Czy my też mamy swoje instytucje? – nagle zacięła się Jaś, który jak się okazało jednak przysłuchiwał się naszej rozmowie.

– Oczywiście, mamy instytucję kulturalną, muzeum i szkołę – odpowiedziałam.

– Tę, do której chodzi Małgosia? – zainteresował się Jaś. – Tak, właśnie tę.

– Ja jednak nie wszystko rozumiem mamusi – podsumowała Małgosia.

– Małgosiu, nie rozumiesz – zdziwił się Jaś – to dobrze, że są samorządy, bo w sobotę pojedziemy na kulig!

ŁAMIGŁÓWKA

Kochani, wiemy, że codziennie wkładacie wiele pracy w naukę języka polskiego i dlatego my wszyscy, Wasi Rodzice i Nauczyciele jesteśmy z Was niesamowicie dumni... mamy też nadzieję, że znajomość języka polskiego idzie w parze ze (świetną) znajomością literatury i kultury polskiej. Bo język to nie tylko zawiłe struktury gramatyczne, to nie tylko ogromny zbiór słów, nie tylko trudne do zapamiętania wyjątki. Język to również, a może przede wszystkim, bogactwo historii pięknie w nim przekazanych i zachowanych. Dlatego za Waszymi Nauczycielkami powtarzamy: czytajcie, czytajcie i jeszcze raz, jak najczęściej, czytajcie! Proponujemy Wam teraz sprawdzenie wiedzy o bohaterach klasycznej polskiej literatury. Zadanie jest proste, zgodnie z podanymi wskazówkami wpiszcie w kratki imiona bądź nazwiska osób znanych z polskiej literatury. Po wypełnieniu pól krzyżówki litery z kolorowego pola ułożą się w hasło, na które niecierpliwie czekamy pod emailowym adresem redakcji: polweg@polonia.hu. Na nadsyłających poprawne rozwiązania czekają słodkie nagrody. (KDK)

NA DOBRY HUMOR

Mały Jaś z triumfem woła do ojca:
– Tato, ja już umiem pisać!
– To świetnie. A co napisałeś?
– Skąd mogę wiedzieć, skoro nie umiem jeszcze czytać!

Nauczycielka mówi do Jasia:
– Jasiu, jak się nazywa latająca mysz?
– Toperz – odpowiada maluch.
– Nie Jasiu, nietoperz.
– Jak nie toperz to ja już nie wiem jak.

- (Nie)chciał ofiarować ukochanej krokodyla
- Ukochana Kmicica
- Małym rycerzem zwany...
- Nazbierała dzban malin
- Uciekała przed mrówkami
- Młodzieżowy bohater z Afryki
- Inaczej Babinicz
- Drugie wcielenie księdza Robaka

